

SOKOLSKI GLASNIK

ORGAN JUGOSLOVENSKOG SOKOLSKOG SAVEZA

Izlazi svakog 1. i 15. u mesecu. - Godišnja pretplata 50 Din. - Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom. - Telefon ured. 2543. - Račun pošt. št. 10.932. - Oglasi po ceniku

God. XI.

Ljubljana, 1. juna 1929.

Broj 11.

Ljubljana, 1. juna 1929.

DR. LAZAR CAR (Zagreb):

Dr. Josip Fon.

»Povijest Hrvatskoga Sokola u Zagrebu«, koju je napisao brat dr. Lazar Car, u »Sokolu« časopisu hrvatskog Sokolstva u broju 1. od godine 1904., počinje ovim značajnim rečima za današnji naš broj, koji je posvećen uspomeni dr. Josipa Fona, čije 30-godišnjice smrti se sećamo 7. juna o. g.:

»Prvi dogovor glade osnutka »Sokola« bio je, na poticaj dr. Josipa Fona, u gradskoj vijećnici kod načelnika Vončina.«

U prvoj rečenici dakle susrećemo već njegovo ime, kojega se danas i čitavo jugoslovensko Sokolstvo sa zahvalnošću i s počitanjem seća, jer je njegova današnja snaga i kakvoća donekle vezana s preratnim hrvatskim Sokolstvom, a preko njega i s osobom dr. Josipa Fona, kojega možemo mirne duše nazvati osnivačem hrvatskog Sokolstva, iako su formelni osnivači Josip Torbar, kao predsjednik pripremne odbora za osnivanje sokolskog društva, koji je sastavio i prva društvena pravila i Ivan Vončina, kao prvi starosta izabran na prvoj glavnoj skupštini društva 27. decembra 1874. Na toj skupštini bio je dr. Josip Fon izabran za podstarostu društva. Ujedno bio je i vrlo dobar prednjak i kao takav dugi niz godina član prednjačkog zbora. Iza smrti prvog učitelja telovežbe Singera, bila je Fonu poverena važna zadaća, da nađe novog sposobnog učitelja, kojega je doista i našao u osobi Josipa Hochmana, koji je u društvu uveo hrvatske zapovesti te je tako telovežba počela odasati narodnim duhom, što je znatno podiglo broj vežbača.

Prvi put bio je dr. Josip Fon izabran za starostu društva na III. redovnoj glavnoj skupštini 14. maja 1877. On je bio ujedno prvi, koji je predlagao na IV. glavnoj skupštini društva, da se održi javna vežba sa utakmicama, iz čega razabiremo, kako visoko je cenio i pravilno razumevao uzgojnu vrednost javnog nastupa i takmičenja za vežbače. A upravo ova javna vežba, koja je održana 30. maja 1878. dala je povod dr. Fonu, da na sastanku na slet dospelih društava i to ljubljanskog, varaždinskog i zagrebačkog Sokola predložio nacrt pravila Saveza sokolskih društava, koja je sastavio načelnik društva Hochman, a koja je sastanak načelno primio s napomenom, da će se pojedina društva definitivno izjaviti na svojim glavnim skupštinama. To nastojanje dr. Fona palo je u zaborav po izjavi staroste ljubljanskog Sokola Drenika na jednom sastanku u Ljubljani, koji je rekao, da se ljubljanski Sokol boji, da bi ga vlada raspustila, ako bi s hrvatskim Sokolima stupio u savez.

IX. redovna glavna skupština društva u svom nastavku vršila se 9. decembra 1883. a otvorio ju je zasnovni govorom starosta dr. Fon i istaknuo s naročitim zadovoljstvom, da je ova glavna skupština najznamenitija u istoriji društva Hrvatski Sokol, pošto je prva, koja se drži u vlastitom domu, pod svojim krovom. — Inicijator i predsjednik građevnog odbora bio je i opet dr. Fon. — Za te njegove zasluge predložio je pre zaključka spomenute skupštine Julio Senoa, »da se starosta dr. Josip Fon, koji je potaknuo ideju, da si »Hrvatski Sokol« sagradi vlastito gnezdo, svoj dom, te koji je neumorno radio oko toga, da se čim pre izvede ova ideja, danas u prvoj skupštini, koja se drži u novoj vlastitoj dvorani, pod vlastitim krovom, izabere začasnim članom društva. Ovaj predlog bude naravno prihvaćen sa burnim klicanjem i jednodušnim živio!«

Naročito radostan bio je dr. Fon dočekavši 10-godišnjicu opstanka društva, koje je s neobičnim poletom i uspehom pokročilo napred. Toplo se je zahvalio na X. društvenoj glavnoj skupštini svim svojim saradnicima, koji su pripomogli, da je »Sokol« tako sjajno napredovao.

»Hrvatski Sokol« u Zagrebu osnovali su doduše bivši ravnatelj realke Josip Torbar i zatim prvi starešina Ivan Vončina, koji je ali bio posve kratko vreme. Dostkora na to bio je izabran za starešinu prvi i najglasovitiji lečnik tada u Zagrebu, Slovenac Dr. Josip Fon. On je zapravo udario prave temelje društvu i ulio u nj čitavu onu zalihu moralne energije, koja potiče od samoga Dr. Miroslava Tyrša, i iz koje se je zatim vatra raznosila u sva daljnja hrvatska sokolska društva. Punim pravom ima se dakle smatrati Dr. Josip Fon za prvoga organizatora Sokolstva u hrvatskim krajevima, i s toga doista zaslužuje, da se danas, kad se je ono seme, koje je zasadio, razraslo u tako bujno stablo, setimo nakon tridesetogodišnjice njegove smrti, njega, kojemu po tome i današnje naše tako lepo rasevetano Sokolstvo u Jugoslaviji mnogo duguje.

Dr. Josip Fon rodio se je u Studencima, na medi Štajerske i Hrvatske u Slovenačkoj 8. oktobra 1846. Gimnaziju svršio je u Celju, a medicinu u Grazu. U početku služio je kao sekundarni lečnik na kirurškom odeljenju prof. Rzehazeka, koji ga je veoma cenio, i na čiju je preporuku došao god. 1871. u bolnicu Milosrdne braće (danas Zakladna bolnica) u Zagreb, kao primarni lečnik kirurškog odeljenja. Naskoro je podigao glas ove bolnice. Prvi je ovde uveo Listerov način lečenja i postupka i izvodao operacije, kakve se, ne samo do tada nisu nikada pre izvodale u Zagrebu, nego i jednake s onima, kakve su se upošte izvodale u svim bolnicama i klinikama u vanjskom svetu. U toj bolnici radio je ustrajno i nesebično, upravo »kavalijski« skoro kroz 18 godina, a i odgojio je iz sebe opet prvoga zagrebačkoga kirurga Dr. Teodora Wickerhausera i više drugih. Napokon je bio imenovan za fizika županije zagrebačke, na što je ali dostkora obolio na paralizni. Fon je imao veliku tehniku, bio je brz i okretan, odvažan i samosvestan, nije dakle čudo, da je, po naravi genialan, oduševljen za kirurgiju, pun zanimanja za sve opravdane novosti, doterao do velike savršenosti i izvrstnoga glasa.

I takav genialan i poduzetan čovek, upravo pod nekom sretnom zvezdom, zaseo je stolicu staroste prvoga sokolskoga društva u Hrvatskoj; i sve, sve ono dobro i zdravo i pravo sokolsko, što se je dalje iz toga vrela rodilo, potiče od njega i njegova je zasluga.

Bio je energičan, oštar i impulzivan; razume se i poduzetnoga duha i srčan, a k tome još i ustrajan. U Sokolu je dakako vežbao; vežbali su svi pa i najstariji. Nije tada bilo kakvih reprezentativnih ni idejnih Sokola, nego samo »pravih Sokola« — vežbača. Svi izvršujuće članovi bili su aktivni Sokoli, a uz to su samo, kako već u društvu treba, obavljali pojedinci još i ostale posebne funkcije. Ako je takav čovek još k tome pronicava duha i zdravog razuma, pak sve to upravi kakvom plemenitom cilju, mora da postizava i lepe uspehe. Hrvatskim Sokolom je tada provejavala ideja, da su Sokoli pozvani na nekakvo veliko nacionalno delo, i da se u tu svrhu imaju odgajati za prave hrabre i neustrašive junake. Kao najbliži cilj imao je biti: oslobođenje Bosne. A kako slovenska solidarnost sačinjava jednu od temeljnih crta Sokolstva, nije se imalo naravno stati pred kakvom ujedinjenom i »velikom« Hrvatskom, nego se je imalo poći i dalje — što je ali dakako bila već glazba daljnje budućnosti. No pravac je bio određen. U takvom miljeu je živio Dr. Fon, koji je uz to bio i tvorac toga miljeua. Da samo jednim primerom prikažem kako je on taj pothvatni i požrtvovalni duh u Sokolu odgajao, spominjem kako je znao na izletima, kad se je išlo n. pr. na Sljeme, na podnožju gore izdati za-

Od 1888. godine dr. Fon poboljeva i napušta svoje važno mesto, čime je bio zadan udarac društvu, koji je uzdrmao temeljima njegovim, jer ga je napustio njegov starešina — duša njegova — dr. Fon. Tako ga naziva br. dr. Lazar Car kao pisac članka, koji smo u uvodu spomenuli, a u kojem je izrekao i ovu značajnu rečenicu: »Gubitkom toga velikoga duha potamnio je i sjaj Hrvatskoga Sokola!«

Na XV. glavnoj skupštini društva izabrali su neprisušnog dr. Fona doži-

poved, da se ide, do neke najviše tačke, ali u ravnoj liniji, bez obzira, hoće li se nabasati na kakve klisure, užasne ponore ili strmine. Sve se to mora svladati. Dopuzali su do gore, kako mi je znao pokojni već danas Fonov podstarešina prof. Ivan Stožir pripovedati, da im je htela duša ispasti. Ali poslušali su glas starešine, jer je u njemu bila inkarnirana ideja sokolska. — Na koncu vežbe znao bi u velikoj sokolskoj dvorani zagrmiti: kako to sve nije pravo, kako se vežba premlitavo, kako nema dovoljne discipline itd. I u nijednoj vojarni nije pukovnik tako tresao sa momcima, kako je on znao disciplinirati svoje članstvo. Ali na to ih je sve pozvao — a znalo ih je biti i preko pedeset — u kakovu gostionu, i sve bi počastio, te se je tu razvio pravi iskreni intimni bratski razgovor. On je uopšte mnogo trošio iz privatnih svojih sredstava na Sokol, jer mu se je baš posve posvetio.

Govoreći o Dr. Fonu ne može se, a da se ne spomene i njegova supruga, koja je igrala znatnu ulogu u Sokolu i za njegova života, a možda još i više iza njegove smrti. Gospoda Ana Fon dete je austrijskog oficira (pukovnika Petrasa). Poznato je, da iako se je u bivšoj austrijskoj vojsci odgajala čestitost i otmennost i možda još više toga lepoga, sigurno se nije odgajao pravi nacionalni osećaj. Taj se je nastojao upravo zatamiti. Pak ipak se je uz Fona i njegova supruga znala po njemu isto tako oduševiti za ovaj i ovakav Sokol. Ona mu je do skrajnosti ostala odana i verna. Kod svih zabava, svečanosti i velikih priredaba u Sokolu; prigodom sletova, ili kod onih tada najvećih i najznamenitijih reprezentativnih sokolskih plesova u Zagrebu igrala je ona kao prva patronesa i arangerica glavnu ulogu. Sa poznatom svojom osobitom spremom i finim taktom umela je i do stotinu gospoda zadobiti, zaposliti i voditi, koje su jednakom ljubavlju i požrtvovošću služile Sokolu kao i ona sama. Mnogo je to, osobito kod gospoda. Ali joj je i Hrvatski Sokol u Zagrebu iskazivao vazda najveće poštovanje i zahvalnost i počastio ju je sa svim mogućim počastima, koje su mu samo na raspolaganju stajale. Deset godina njegovala je ona besprimerom strpljivošću i nežnošću svoga supruga u njegovoj teškoj i dugotrajnoj bolesti.

Kada je napokon taj toli zaslužni, ako i ne baš prvi starešina, a ono prvi organizator Sokolstva u Hrvatskoj dne 7. juna u 1 sat u noći god. 1899. umro, zavio se je dakako Sokol u crninu, ispratio je svog obožavanog starešinu »in corpore«, pod vodstvom tadašnjeg starešine Julija pl. Halpera mnogobrojnih članova i silnog mnoštva zagrebačkoga građanstva do hladnoga groba. Les je nosilo šest Sokolova, a šest sa bakljama i šest sa izvećenim sabljama ga pratiše. Starešina položio je na les venac u ime »Hrvatskog Sokola«, a nad otvorenim grobom izrekao je tajnik Car ovo oproštajno slovo:

»Spusti Sokole sivi tužno svoja brila nad otvorenom rakom, koju eto položiše tvoga roditelja, tvoga oca i majku.

Iako lečnička znanost, ta najplemenitija i najpožrtvovalnija znanost ljudska, ta najveća dobročiniteljska trepećega čovečanstva u Hrvatskoj oplakuje u pokojnom Dr. Josipu Fonu svoga ponajboljega svećenika, koji je svoj vanredan dar i sposobnost rabio i izrabio da pomogne onim mnogim stotinama i hiljadama, koji u njega ne samo tražiše nego i nadoše svoj spas, svoje ozdravljenje, ipak je to još da leko veći gubitak za ustanovu sokolsku u Hrvatskoj, za koju je slavni pokojnik ne samo toliko radio, nego joj je bio upravo zasnovatelj.

U svojim časnim starostom za zasluge, koje si je stekao 16-godišnjim starostovanjem. — Do godine 1899. nije dr. Fon mogao radi teške bolesti više saradivati u društvu, a to je ujedno i poslednja njegovog života. — 7. juna 1899. osvanuo je »najerniji dan« Hrvatskom Sokolu u Zagrebu, jer je izgubio osnivača Sokolstva u Hrvatskoj, a koji je tom Sokolstvu bio, da i opet kažemo rečima, br. dr. Lazara Cara »i otac i majka!«

Dr. Josip Fon, osnivač hrvatskog Sokolstva.

Nije pako neki slučaj, da je on kao lečnik retkih sposobnosti Sokolstvo zasnovao, nego jer je baš kao takav dobro shvatio svoju uzvišenu zadaću: ne samo da ozdravljuje već obilje, nego da nam i odgoji zdrav i krepan naraštaj.

Isto tako nije neki slučaj, da je on kao rođeni brat Slovenac ulio u svoju tvorevinu i duh samosvesti i patriotskoga ponosa, koji je jedini kadar iz Hrvata načiniti narod dostojan svoga imena, jer je on to tim lakše i rade učinio, što je držao da je slovenski i hrvatski narod jedan, kojemu je i zajednička budućnost.

No ne plaćimo braće nad tim da je ono umrlo, što je umreti moralo, kad znamo, da za posudu od zemlje i onako može biti samo taj konac da se razbije; i ne jadikujemo nad tim, da je taj sjajni duh još za svoga života

ovde na zemlji na nesreću svoju, još i više našu, potamnio, dok smo uvereni, da je to moglo biti samo tako dugo, dok je bio vezan uz ovu i onaku prolaznu zemnu lupinju, i da se je u ovom času nje oslobodio i zasjao opet u prijašnjem sjaju te da će za sve ono što je dobra učinio mnogima, a naročito Hrvatskomu Sokolu, tim pre naći uslišanje pred licem Svevišnjega, gde će se sigurno opet za nas moliti kad nas je za života toliko ljubio. Mi mu evo iskazujemo u tom najsvetijem času poslednju počast, pak se evo ujedno zaverujemo, da ćemo nastaviti njegovo delo i uz to mu sačuvati zahvalnu uspomenu, neograničenu ljubav i večno poštovanje. Slava Ti prvi starešino »Hrvatskog Sokola« — Večna slava Dr. Josipu Fonu! — Slava mu!

BRANKO HOPE (Dubrovnik):

Takmimo se za dobrobit Sokolstva.

Moćno je i silno Sokolstvo, kad ga posmatramo kao celinu. Idealan je cilj Sokolstva, za kojim svi težimo. Nepregledno je polje sokolskog rada, na kom svi radimo. Organizovanjem »Slovenskog Sokolstva« 3. jula 1925. godine u Pragu, načinjen je značajan korak napred, koji će doneti mnogo koristi u zajedničkom radu na ostvarenju uzvišenog cilja.

Ali, ako čitavo Sokolstvo razgledamo na saveze župe i društva, nećemo na žalost na svakom koraku zapaziti gornju sliku; šta više u nekim će momentima i pred nekim nezdoljnim činjenicama mnogi funkcioneri raznih društava i župa psumnjati u svoju savest, u svoju požrtvovalnost i u svoju jačinu. Ima nekih društava i župa (a možda i Saveza) koji se, uvidajući svoju slabost, teže time da ima mnogo i mnogo boljih od njih; a tek kakvo razočaranje doživljuju onda kad iz statistika vide, da ima mnogo i mnogo gorih. Sad tek nastaje ono pitanje: »dali smo tako moćni i silni?« Sad se na čas pojavljuje ona dvojba i nepoverenje u samoga sebe — tad se na čas sami osećamo krivcima zbog našeg nemara — tad za čas obećamo da ćemo sve popraviti i tad za čas opet — zaboravimo ono što smo obećali. Tom zaboravu doprinosi svaki sićušni uspeh u društvu i župi, koji nam podupno zaslepi oči, jer mnogo puta, izvršavajući sa uspehom najobičniju dužnost, uobražavamo si da smo napravili neko ogromno delo iza kojeg se možemo mirne duše odmorati.

Pored svega toga silni smo i moćni jer je silna, uzvišena i plemenita

ideja kojoj dragovoljno služimo. Ali kakvi bi tek onda bili kad bi kod svih bio podjednako razvijen osećaj dužnosti?

Da bi svaki izbegao razne obmane i da bi svaki znao, koja mu je najslabija strana, mora uvek imati pred očima sliku, koja pokazuje na kojem se mestu nalazi njegova župa u pojedinoj grani sokolskog rada.

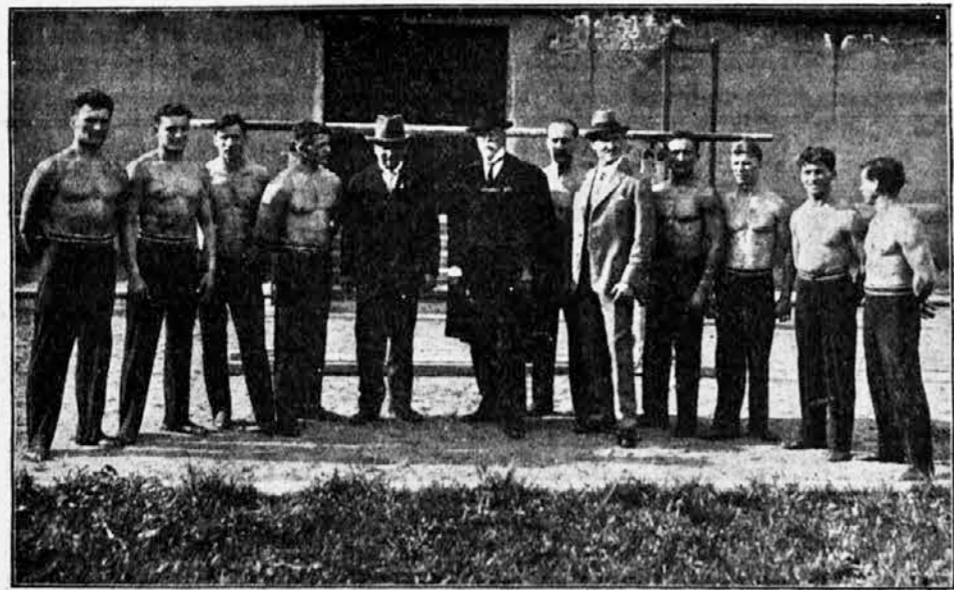
Gledajući ovu sliku mnogi će doživeti razočaranje a mnogi radost, jer položaj pojedinih župa zna da u pojedinim slikama vratolomno varira. Mnogo ćemo neverovatnih slučajeva opaziti u ovim slikama, ali sve to moramo intenzivnim radom izmeniti tako da u proporcijama budu jednake sve župe bez obzira na to kolik broj društava ima na svojoj teritoriji, jer su baš te ogromne razlike u mestima pojedine — župe u svakoj slici dokaz, da župe ne rade sistematski i jednako u svim smerovima i granama sokolskog rada.

Evo kako su župe smeštene u pojedinim slikama, a prema stanju 30. juna 1928.

I. Po broju društava.		II. Po broju članova.	
1. Ljubljana	36	Ljubljana	3486
2. Maribor	31	Novi Sad	3315
3. Skoplje	29	Split	2572
4. Novi Sad	28	Skoplje	2160
5. Mostar	25	Maribor	2093
6. Split	25	Mostar	2005
7. Rijeka-Sušak	24	Rijeka-Sušak	1700
8. Celje	23	Tuzla	1689
9. Zagreb	23	Zagreb	1681
10. Novo mesto	19	Sibenik	1538
11. Sibenik	19	Beograd	1520
12. Tuzla	16	Osijek	1493

(Nastavak na str. 2. stupcu IV.)

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Američku vrstu ČOS, o kojoj smo opširnije izvestili u posljednjem broju posetio je 9. maja t. g. za vreme vežbanja president republike brat T. G. Masaryk. Od leve spram desne stoje: braća: Pokorný, Effenberger,

Löffler, Veselý, Dr. Křovák, president T. G. Masaryk, Dr. Klinger, voda vrste, Müller, Karafiát, Brückner, Šupčík i Vacha. — Danas donosimo uspešnu sliku tih najboljih propagatora Sokolstva.

Sveopšta izložba Republike Poljske u Poznanju godine 1929.

(Prigodna reč na »poljskoj večeri u Sokolskom društvu I. u Zagrebu 11. maja 1929. koju je održao brat Dr. Fr. Ilesić, kao predsednik »Poljsko-jugoslovenskog društva« u Zagrebu.)

Poljsko priređuje ove godine sveopštu izložbu u Poznanju kao prikaz čitavog svog kulturnog i gospodarskog razvoja u 1. deceniju svoga opstanka. Izložba će trajati od 16. maja do 30. septembra o. g. Prvu pobudu za priredjenje izložbe dao je g. Ciril Ratajski, bivši ministar, sadašnji »prezident« miasta Poznania (načelnik grada Poznania).

A.

Organizacija izložbe.

Izložbu priređuje društvo, koje je zato osnovano te kao takvo kod suda registrovano.

Poslove vodi Uprava, kojoj je na čelu dr. Stanislav Wachowcak, bivši vojvoda i ministar kao gospodarski organizator poznajnske Poljske vrlo zaslužan još iz pruskih vremena... Rad Uprave pak nadzire Glavno Veće, kojemu je na čelu načelnik g. Ciril Ratajski, a članovi su mu (40 po broju) najodličniji reprezentanti kulture i gospodarstva čitave Poljske. — Kao treći važan faktor dolazi komisar državne vlade, ovlašćeni ministar iz ministarstva inostranih dela g. Karlo Bertoni.

Protoktorat izložbe preuzeo je Prezident Republike Ignacije Mościcki, a počasno predsedništvo maršal Josip Pilsudski.

B.

Teran izložbe.

U drugim državama, i to u državama, koje su u tom pogledu već imale iskustva, znala je organizacija izložbi sa dimenzijama, kakve ima izložba poljska, trajati 5—6 godina, ne uračunavajući pripremnih studija, koje su za uređenje izložbe potrebne. Poljska je tu svoju izložbu pripremila u toku od 2 godine.

Poteškoće koje su organizatori kod toga imali da savladaju, bile su, razume se, velike bile su one i terensko-pravne i terensko-fizičke.

Teran izložbe nalazi se tik grada Poznania, zapadno od njega, nedaleko od glavne stanice. Obuhvata 600.000 km² te se deli u 5 kompleksa, od kojih se četiri zovu istočni, jedan zapadni, a svi su parkovima spojeni u jednu celinu. Kraj Poznania na taj se način podigla čitava nova jedna varoš.

»Ni Rim ni Krakov ne nisu osnovali bez muke«, kaže poslovica, pa nije nastala bez muke ni nova poznajnska varoš.

Da samo pomislimo! Tamo, gde se sad diže sjajna hala teške industrije stajale su još pre godinu dana stare zgrade iz kojih je trebalo ukloniti

»Poljsko veče« bilo je zajedno proslava poljskog narodnog blagdana. Poljski je narodni blagdan 3. maj kao uspomena na ustav (konstituciju), koji je poljski Sejm 3. maja 1791 prihvatio, da spasi državu. Taj je ustav tako reći testament, koji je nekadašnja Poljska ostavila budućnosti; zato je predavač u uvodu kratko karakterizovao taj ustav, koji je ponos Poljaka te onda prešao na poznajnsku izložbu, koja ima da pokaže, kako i koliko je današnjoj Poljskoj uspešno da ostvari plemenite tendencije spomenute »oporuke«.

niti stanare a tim stanarima dati druge stanove.

Za izravnanje terena trebalo je navoziti 150.000 m³ zemlje (15.000 vagona), trebalo je za gradnju 10 milijuna opeka, 200 vagona cementa. Izradilo se 8 km pešačkih puteva izvelo se 13 km vodovodne mreže, 11 km kanalizacije, položilo 15 km kabela.

A gde su novci za sve to! Novac je važan, važnije pak je božanstvo, a božanstvo neće da biva među nama, dok mu mi ljudi na ovoj svojoj zemlji nismo sagradili dolina hrama t. k. onome, što je kerisno došlo ono, što je lepo, teškoj zbilji dali sjaj lepote.

Zato su se pobrinuli Poljaci da na izložbenom prostoru u Poznanju lepota dobije svoja prava, i to već u arhitekturi zgrada, od kojih će 60 ostati trajno u gradnji paviljona, pa bio njihov stil empirijski ili staropoljski ili moderan, osobito ta lepota sja sa palače umetnosti i palače vlade, koje će kasnije služiti poznajnskom univerzitetu.

C.

Odeljenje izložbe.

Sve pripreme su svršene, teren je ureden i ja mogu da vam pred duševnim očima otvorim izložbu!

Izložba nije samo izložba duševne kulture, kao što je bila prošlogodišnja čehoslovačka izložba u Brnu, niti je samo izložba narodnog gospodarstva, nego ona obuhvata čitav život poljske države, kakav se je razvio u 1. deceniju njezina opstanka, naime: 1. duševnu kulturu 2. narodno gospodarstvo, 3. fizičko vaspitanje, higijenu, sport i socijalna uređenja, 4. emigraciju, a sve to je terenski razvršteno u već spomenutih 5 kompleksa, svaki kompleks sa mnogo odeljenja.

Kamo da idemo najpre braćo? Kamo onda? Jedni bi hteli pre svega da vide, što su to tamo u Palači Vlad, izložila ministarstvo vojno i ministarstvo inostranih dela. Posmatrajte istorijske ratne uspomenne, reliefne prikaze razvoja i činova armade, događaje iz poljsko-boljševičkog rata, simbole ustanka Šlezije ustanka Velikopoljskog i osvojenja Vilna, rad Pilsudskoga pre rata i u vreme rata, internacionalne ugovore, traktat versajski itd.

Drugi bi voleli videti to, što je došlo posle rata voleli bi videti rad. Posmatrajte onu tešku šlezijsku železnu industriju, ono ogromno stvaranje tekstilnih tvornica u Lodzi, poljskom Manchesteru i dobivanje nafte i kemijska čudesa.

Tamo na zapadnom terenu smestila se poljoprivreda, koja znači 70% produkcije Poljske te već po prirodi stvari same zauzima veliki deo terena. Sretni smo, što smo na izložbu došli baš u vreme, kada široke hale posetiocima pokazuju do 700 komada konja, 600 komada stoke, 350 svinja, 400 ovaca...

Umorni smo već od hodanja i gledanja govorite mi. No pa hajdemo na neko vreme u »vesole miasteczko« u taj prater gde vozi — usred poznajnske ravnine — gorska železnica, gde padaju kaskade, lete fotelji, a u danjingu lepršaju suknje, ili u Vilsonov park u Centralnu restauraciju.

Odmoreni možemo sad da primamo življe i jače i trajnije utiske od toga, po čemu se Poljska između svijui slovenskih zemalja odlikuje, naime od razvoja i uspeha ženskog rada, ne samo ručnog, te poetične muke

ženskih ruku, ne samo socialnog i političkog, nego i duševnog rada, uspeha u beletristici i nauci.

U paviljonu za ženski duševni rad, koji je sagradila arhitektica žena, videćemo ženska dela s područja prava i medicine, prirodnoznanstva i humanističkih nauka, žensku štampu i štampu redigovanu od žena, a i kompletnu bibliografiju ženskih duševnih produkata — prvo delo te vrste na svetu — videćemo statistiku lečnica, inženjerica, advokatkinja, arhitektica, profesorica, viših činovnica itd.¹

Kad smo se tako našli zajedno muškarci i žene, kako bi mogli zaboraviti ono, što je živi izraz tajanstvenog našeg uzajamnog života svoju decu i zaboraviti školu, tu kovačnicu, u kojoj kuju nastavnici, duševni kovači, njihovu dušu? — Barem da pogledamo školsko pozorište — makar da je tamo dalje, u auli jedne gimnazije — gde će dačke grupe osnovnih, srednjih i stručnih škola, mlade izletničke grupe iz čitave Poljske davati predstave i staroklasične i nove ad hoc složene komada, živih slika poljske kulturne istorije — uz pevanje narodnih pesama i igranje ovog većno živog mazurka, krabowiaka i oberka...

D.

Utakmice.

I tako smo ete baš sa decom, počeli da gledamo ne više produkte čovečeg rada i mara nego čoveka samoga, kako se kreće taj gospodar i formator materije.

I ne jedna će biti prilika, da na izložbi vidimo okretnost čoveku neposredno.

Ko se ne bi divio sinovima ravnina, poletnim jahačima na konjskim utrkama? A pogledaj u zraku te vratolomne okrete vazduhoplovaca, a pred sobom spretnost mačevalaca i lakotatleta i zdravlje skauta — i eto onaj Strlejaški Savez, koji je upravo stao, došavši u silnom maršu iz dake Vžešnje u Poznanj!

Ne možemo se više suzdržati! I mi hoćemo u život i mi hoćemo u redove, ta dolazili su Sokoli, spoj snage i lepote...

E.

Sletovi i kongresi.

Biće dakle u Poznanju što da se vidi, a biće dabome i ko da gleda. Razčuna se, da će u četiri meseca, dok bude trajala izložba, tamo doći do 4 milijuna ljudi, dnevno dakle 20 hiljada.

Doći će, razume se, iz Poljske same pojedinci i izleti u masama, među njima izleti školske mladeži. Doći će Poljaci iz inozemstva, iz 17 država, iz dalekog istočnog Harbina u Mandžuriji a naročito iz Amerike, gde ima 3—4 milijuna Poljaka.

Prigodom izložbe održaće se u Poznanju mnogobrojni kongresi, među njima kao prvi zbor sveslovenskog Pevačkog Saveza te će slovenska pesma — nadajmo se — sa poznajnskog poljsko-nemačkog (poljsko-slovenskog) fronta, još jače odjeknuti nego što je prošle godine odjekivala pesma, nemačkog Sängerbunda u Wietnu, a biće i kongres slovenskih umetnika, poljskih kemičara, klasičnih filologa itd.

I tamo, gde su Sloveni, bićemo i mi, jugosloveni. Doći ćemo te 2—3 dana prosvesti u Poznanju, da vidimo sve to u zbilji, što sam ja sad htio da pred očima rečima, a nećemo propustiti da tom zgodom posetimo i Varšavu, milijunsku prestonicu poljsku — a pogotovo ćete, sestre i braćo, poleteti u poljsko Primorje (Pomorje), možda preko Gdanjska, na Baltičko more, na obalu, gde je u vreme Nemaca na n šćanoj obali stajalo samo nekoliko ribarskih koliba, a gde sada nastaje sa upravo američkom brzinom poljska trgovačka i — severno odande — ratna luka, a sa lukom zajedno grad, koji broji već do 100.000 stanovnika, luka i grad Gdynia. Da nam u jakom akordu zašume Baltičko i Jadransko slovensko more! Videćete taj primer odvažne poduzetnosti, koja hoće da bude gospodarica prirode, ne njezina fatalistički dumajuća robinja, primer, kojemu nema jednako u životu 20. stoleća — ta gde drugde nastaje danas kao pričarana iz peska i zanemarenosti jedna velika luka? I vi ćete u svet legende poslati staru predrasudu, da Poljak nije radnik, nije organizator, da je ostao samo šlahčić i vitez u vis teško doba.

Vi ćete videti, da je Poljak obukao radničko odelo, kovačku pregaču, uzeo inženjerska merila, ogrnuo plašt vajarski te u jednom deceniju izradio, iskovao, isklesao kip domovine svoje, kih Poljske.

Vi ćete videti, da je Poljak dušu svoju prozeo načelom velikog proroka romantike, pesme, misli i čina, velikoga Adama Mickiewicza, načelom, koje je on mladeži pre više od sto godina doviknuo: Merimo sila prema ciljevima, ne ciljeva prema silama!

Kod prvog popisa državljana 1921. pokazalo se je, da je 44% svih stručnih radnih sila ženskih.

Školstvo će u jednoj palači na izložbi zauzeti teren u obimu 60 školskih razreda.

(Nastavak na str. 3. stupcu I.)

(Nastavak s I. str. stupca V.)

13. Beograd	15	Kranj	1446
14. Bjelovar	15	Sarajevo	1400
15. Vel. Bečkerek	14	Cetinje	1396
16. Banja Luka	13	Celje	1379
17. Kranj	13	Banja Luka	1249
18. Sarajevo	13	Novo mesto	1095
19. Cetinje	12	Vel. Bečkerek	1080
20. Osijek	12	Kragujevac	982
21. Niš	11	Bjelovar	736
22. Kragujevac	10	Užice	583
23. Užice	9	Niš	499

III. Po broju članica. IV. Po broju članova i članica.

1. Ljubljana	1490	Ljubljana	4976
2. Maribor	799	Novi Sad	4010
3. Novi Sad	695	Maribor	2892
4. Celje	602	Split	2862
5. Kranj	588	Skoplje	2487
6. Zagreb	508	Mostar	2293
7. Novo mesto	424	Zagreb	2189
8. Beograd	384	Kranj	2034
9. Skoplje	327	Celje	1981
10. Osijek	297	Tuzla	1969
11. Split	290	Rijeka-Sušak	1945
12. Mostar	288	Beograd	1904
13. Tuzla	280	Osijek	1790
14. Banja Luka	258	Sibenik	1713
15. Kragujevac	250	Sarajevo	1627
16. Rijeka-Sušak	245	Novo mesto	1519
17. Vel. Bečkerek	234	Banja Luka	1507
18. Sarajevo	227	Cetinje	1473
19. Bjelovar	203	Vel. Bečkerek	1314
20. Sibenik	175	Kragujevac	1232
21. Užice	79	Bjelovar	939
22. Cetinje	77	Užice	662
23. Niš	77	Niš	576

V. Po prosečnom broju članova i članica u društvima pojedine župe.

1. Kranj	156-46	Novi Sad	715
2. Osijek	149-16	Ljubljana	563
3. Novi Sad	143-21	Beograd	549
4. Ljubljana	138-22	Skoplje	547
5. Beograd	126-93	Maribor	538
6. Sarajevo	125-15	Mostar	403
7. Kragujevac	123-20	Split	392
8. Tuzla	123-06	Zagreb	359
9. Cetinje	122-50	Rijeka-Sušak	357
10. Banja Luka	115-92	Tuzla	311
11. Split	114-48	Vel. Bečkerek	309
12. Zagreb	95-17	Celje	299
13. V. Bečkerek	93-85	Cetinje	287
14. Maribor	93-29	Banja Luka	280
15. Mostar	91-72	Osijek	279
16. Sibenik	90-15	Kragujevac	258
17. Celje	86-13	Sibenik	229
18. Skoplje	85-75	Sarajevo	221
19. Rijeka-Sušak	81-04	Novo mesto	220
20. Novo mesto	79-94	Užice	196
21. Užice	73-55	Kranj	186
22. Bjelovar	62-60	Bjelovar	178
23. Niš	52-36	Niš	172

VII. Po postotku vežbača: VIII. Po broju vežbača: IX. Po postotku vežbača: X. Po broju muškog naraštaja.

1. Beograd	36-1	Ljubljana	325
2. Niš	34-5	Maribor	248
3. Užice	33-6	Beograd	207
4. Vel. Bečkerek	28-6	Zagreb	166
5. Kragujevac	26-3	Novi Sad	163
6. Maribor	25-7	Celje	150
7. Skoplje	25-3	Tuzla	145
8. Bjelovar	24-2	Novo mesto	119
9. Banja Luka	22-4	Kranj	110
10. Celje	21-7	Rijeka-Sušak	97
11. Novi Sad	21-6	Vel. Bečkerek	95
12. Zagreb	21-4	Mostar	94
13. Rijeka-Sušak	21-1	Osijek	94
14. Cetinje	20-6	Skoplje	92
15. Mostar	20-1	Split	75
16. Novo mesto	20-1	Kragujevac	67
17. Osijek	18-7	Niš	66
18. Tuzla	18-4	Bjelovar	64
19. Ljubljana	16-3	Banja Luka	61
20. Sarajevo	15-8	Sarajevo	55
21. Split	15-2	Užice	40
22. Sibenik	14-9	Cetinje	33
23. Kranj	12-9	Sibenik	31

XI. Po broju ženskog naraštaja. XII. Po broju muške dece.

1. Beograd	486	Skoplje	750
2. Skoplje	432	Ljubljana	635
3. Novi Sad	401	Beograd	604
4. Ljubljana	294	Novi Sad	586
5. Maribor	285	Split	574
6. Rijeka-Sušak	230	Mostar	570
7. Split	227	Maribor	545
8. Niš	180	Cetinje	436
9. Osijek	178	Banja Luka	420
10. Kragujevac	177	Celje	390
11. Zagreb	164	Kragujevac	348
12. Mostar	158	Rijeka-Sušak	337
13. Tuzla	157	Vel. Bečkerek	320
14. Banja Luka	139	Niš	317
15. Celje	132	Tuzla	308
16. Vel. Bečkerek	123	Kranj	299
17. Sibenik	117	Sibenik	255
18. Cetinje	101	Osijek	217
19. Sarajevo	95	Zagreb	203
20. Novo mesto	92	Sarajevo	180
21. Bjelovar	69	Novo mesto	152
22. Užice	59	Užice	115
23. Kranj	41	Bjelovar	95

XIII. Po broju ženske dece. XIV. Po prosečnom broju naraštaja i dece u društvima pojedine župe.

1. Maribor	603	Beograd	164—
2. Skoplje	589	Kragujevac	107-80
3. Ljubljana	581	Niš	91-63
4. Beograd	561	Skoplje	87-24
5. Split	464	Cetinje	85-91
6. Novi Sad	455	Banja Luka	82-61
7. Mostar	434	Novi Sad	78-89
8. Celje	418	V. Bečkerek	75-14
9. Kragujevac	287	Osijek	72-50
10. Tuzla	274	Split	67-48
11. Cetinje	262	Tuzla	64-81
12. Vel. Bečkerek	261	Mostar	64-56
13. Niš	249	Maribor	58-16
14. Banja Luka	242	Ljubljana	54-33
15. Kranj	235	Kranj	53-38
16. Rijeka-Sušak	232	Sarajevo	48-76
17. Zagreb	189	Užice	48-55
18. Osijek	175	Celje	47-95
19. Sibenik	154	Rijeka-Sušak	45-41
20. Novo mesto	123	Sibenik	40-47
21. Sarajevo	122	Zagreb	34-43
22. Užice	102	Novo mesto	26-26
23. Bjelovar	70	Bjelovar	23-93

XV. Po broju pripadnika svih kategorija. XVI. Po postotku članova sa svečanom odorom.

1. Ljubljana	6932	Niš	26-2
2. Novi Sad	6217	Maribor	24-2
3. Skoplje	5011	Novo mesto	21-9
4. Maribor	4695	Kranj	21-7
5. Split	4549	Ljubljana	18-7
6. Beograd	4364	Celje	17-1
7. Mostar	3907	Mostar	16-6
8. Celje	3084	Zagreb	16—
9. Rijeka-Sušak	3035	Rijeka Sušak	14-8
10. Tuzla	3006	Vel. Bečkerek	13-98
11. Zagreb	2981	Osijek	13-96
12. Kranj	2728	Novi Sad	13-85
13. Osijek	2600	Split	13-84
14. Banja Luka	2581	Beograd	13-09
15. Cetinje	2504	Sibenik	12-93
16. Sibenik	2482	Sarajevo	12-92
17. V. Bečkerek	2366	Cetinje	11-4
18. Kragujevac	2310	Kragujevac	11-3
19. Sarajevo	2261	Tuzla	10-8
20. Novo mesto	2014	Bjelovar	10-51
21. Niš	1584	Skoplje	10-50
22. Bjelovar	1298	Užice	9-6
23. Užice	1099	Banja Luka</	

(Nastavak s 2. str. stupca III.)

Pred glavnim ulazom na izložbu pozdravite vas kip »Zniwark«, kip »Zetelice«, simbol žetve, kojom se žanju plodovi desetogodišnjeg sejanja.

Ta žetva je ovih dana počela sa šumnom pesmom Slovenskog Pevačkog Saveza — iza pesme će doći snaga i lepota sokolska — želim iskreno, da bi se ta žetva u jesen mogla svršiti opet pesmom, pesmom uspeha, pesmom pobeđe.

I Poljak će dobiti veru u svoje vlastite snage, i svaki drugi Sloven će verovati u tu snagu poljsku, a time početi da veruje i u snagu slovensku uopšte, pa time i u svoju vlastitu snagu.

Sednica odbora ČOS.

Odbor ČOS sastao se k redovnom prolećnom zasjedanju u dane 11. i 12. maja t. g. U subotu posle podne bile su održane i zaključene sednice zbora župskih načelnika, načelnica i prosvetara, koje su se ograničile samo na raspravljavanje podastrih referata.

Sednicu odbora vodio je zamenik staroste ČOS br. Mašek, a prisutni su bili zastupnici svih župa i svi članovi starešinstva. Sednici odbora prisustvovali su i zastupnici Jugoslovenskog Sokolskog Saveza starosta br. Gangl, načelnik br. dr. V. Murnik i član starešinstva br. Cobal, koji su bili vrlo srdačno pozdravljeni. Starosta br. Gangl izporučio je čehoslovačkom Sokolstvu pozdrave Jugoslovenskog Sokolstva, pozvao ga na slet našeg Saveza u Beogradu g. 1930. Ujedno im se toplo zahvalio za bratsku pomoć, koju su iskazali ljubljanskom Taboru.

Starosti br. dr. Scheineru i načelniku br. dr. Vaničku, koji se leče u kupaštima, odaslani su ispred odbora brzojavni pozdravi, koji izražavaju želju, da bi se obojica čim pre opet vratila na čelo čitavog Sokolstva. Predsedajući br. Mašek setio se u kratkom govoru svih zaslužnih sokolskih radnika i funkcionara, koji su umrli od prošle sednice. Počast odana im je ustajanjem.

Zaključeno je da će ČOS učestvovati kod svetovačlavih svečanosti zajedno sa društvima koja saraduju u t. zv. Svanarodnom odboru, koji je sasvim odeljen od klerikalnog. Odlučeno je ministarstva narodnog zdravlja bila su odbijena, odnosno odbor je odobrio postupak starešinstva, koje ih nije primilo.

S radošću bila je spomenuta desetogodišnjica najmlađe grane sokolske, bratskog Sokolstva slovačkog, koja se u tako kratko vreme krasno razvila. — Iza toga podnesen je referat o pokrajinskom sletu ČOS u Plznu i govoreno o IX. svesokolskom sletu 1932. g. o I. međusletskom naraštajskim utakmicama, o pokrajinskom sletu u Orlovu, o učestvovanju zastupnika ČOS na sletu francuskih gimnasta u Orleansu te o ekspediciji u Poznanj. — Najveće odlikovanje ČOS, velika Suchardova medalja, bila je podeljena dugogodišnjem načelniku sokolske župe Srednjomoravske, bratu Josipu Polamcu iz Pferova.

Sestre i braćo, gospode i gospodo, trgovci, radnici, industrijalci, poljoprivrednici, Sokolice i Sokoli, — hajdemo na put, na hodočašće, na hadžiluk slovenski!

Ali da ste mi, setre i braćo, unapred pripremili dušu za to slovensko hodočašće, kako bi mogle zrake božanske milosti raspaliti vaše duše te ih ogrejati u dubokoj ljubavi za tu slovensku zemlju, za našu Poljsku... u dubokoj ljubavi, koja nije samo trnutačna zabava, nego trajno vrelo slovenskih činova, koja ne ostaje samo kod pukih reči o »slovenskoj misli« nego svaki čas deluje na svaki naš čin...

rat o pokrajinskom sletu ČOS u Plznu i govoreno o IX. svesokolskom sletu 1932. g. o I. međusletskom naraštajskim utakmicama, o pokrajinskom sletu u Orlovu, o učestvovanju zastupnika ČOS na sletu francuskih gimnasta u Orleansu te o ekspediciji u Poznanj. — Najveće odlikovanje ČOS, velika Suchardova medalja, bila je podeljena dugogodišnjem načelniku sokolske župe Srednjomoravske, bratu Josipu Polamcu iz Pferova.

Kod delimičnog izbora bili su ponovno izabrani za tri godine stari članovi starešinstva, samo mesto br. Karla Dvořaka unišao je na novo br. Vladimír Müller. Za revizore bili su izabrani braća Novak i Jelinek.

Ko je dao više a ko manje.

Pod tim naslovom donosi »Vestnik Sokolský« u svom 19. broju prikaz zajma i darova za Sokolski dom na Taboru u Ljubljani, koji je vlasništvo Sokolskog društva I., a za koji je bila po odboru ČOS u prosincu 1927. raspisana pomoćna zbirka. Zaključeno je bilo ako zbirka ne donese 500.000 Kč, ubraće se iznos u obliku poreza. Trebalo je dakle ubrati poprečno na 17 članova 50 Kč. — Preko svakog očekivanja ubralo se mnogo više. List donosi tabelu svih 53 župa od kojih je 13 župa dalo manje nego je otpalo na njih. Preostalih 40 dalo je više nego 100%, između njih pak skoro polovina (19) više nego 50%. Od tih 19 župa treba naročito da spomenemo župe, čiji doprinos je za 100% veći nego što se približno očekivalo. To su župe: Středočeská (+128%), Miličova (+133%), Pohronská (+150%), Sladkovského (+150%) i Povázká (+180%). Tako je ispala utakmica župa u sokolskoj poštvenosti i u slovenskoj ljubavi — zaključuje list. — Ukupno je ubrano Kč. 792.640.10.

Mariboru. Vreme odlaska vlaka biće svima na vreme javljeno. Svi učesnici neka ponesu s sobom sokolske odore, koje moraju odgovarati svim propisima. Članice, koje nemaju svečane odore, neka ponesu s sobom narodno odelo.

Sva ostala uputstva biće učesnicima na vreme razasлана. Napominjemo pak, da iza 1. juna ne vraćamo nijednom učesniku vozarine, jer će JSS odmah kupiti vozne karte. — Zdravo!

Starešinstvo JSS.

IZ PROSVETNOG ODBORA JSS.

Svoj braći predsednicima župskih i društvenih prosvetnih odbora!

U poslednjem broju »Sokolskog Glasnika« objavili smo programatski članak brata dr. Viktora Murnika »Prosvetni rad u Sokolstvu«, koji je bio kao referat ondašnjeg predsednika Prosvetnog odbora JSS, predložen zboru župskih prosvetara i glavnoj skupštini JSS 23. marta 1923. u Beogradu te je bio usvojen kao okvirni program svemu sokolskomu prosvetnomu delu u budućnosti. — I. savezna prosvetna škola je u namjeri, da promotri smer, metod i cilj sokolske prosvete ponovo naglasila važnost ovog članka i zaključila, da se nanj skrene pozornost svih prosvetnih funkcionera u župama i društvima. Budući je onaj broj (3.—4.) »Sokolskog Glasnika« iz g. 1923., u kojem je bio spomenuti članak prvi put obelodanjen, rasprodan, objavili smo ga u poslednjem broju ponovo, a kasnije čemo ga u obliku male brošurice razaslati svim župskim i društvenim prosvetarima. Molimo vas, da ga pažljivo pročitate i na osnovu toga vodite prosvetno delovanje u pojedinim društvima.

U jednom od narednih brojeva »Sokolskog Glasnika« objavićemo uputstva Prosvetnog odbora JSS glede minimalnog prosvetnog programa u župama i društvima za tekuću poslovnu godinu, odnosno, onaj najbliži cilj, koji si neka stave društveni prosvetari za tekuću godinu u svom delovanju, koji ali moraju i postići, da udovolje svojim dužnostima. U sledećem objavljujemo za nuždu ono, što smatramo za potrebno, da se izvrši već do Vidov dana.

Proslava 10godišnjice JSS.

Na Vidov dan 1919. bio je na I. jugoslovenskom sokolskom saboru u Novom Sadu ostvaren davn san svih jugoslovenskih Sokolova: Tri bratske sokolske organizacije, združene u oslobodenoj domovini deklarirale su svoje jedinstvo i osnovalе zajednički »Jugoslovenski Sokolski Savez«. Na ovogodišnji Vidov dan slavimo 10godišnjicu tog značajnog i za čitav narod važnog događaja. Iza stogodišnjeg ropstva, patnja i borba narod je postigao slobodu i ujedinjenje, a u slobodi i ujedinjenju jedinstveno Sokolstvo.

Desetogodišnjicu opstanka JSS moramo proslaviti u svim sokolskim društvima na svečan način i tom prilikom s čitavim članstvom ponovo u sru svakog Sokola učvrstiti ljubav za Sokolstvo i svest sokolskog poslanstva

Sokolski dan 1928.

(IX. iskaz):

a) potpuno su uplatila:

Planina, Komin, Glina, Gornja Radgona, Stražišće, Šoštanj, Št. Rupert, Sombor, Sv. Lovrenc na Poh.

Do danas uplatilo je potpuno odnosno delimično tek 261 društvo, dok je prošle godine u isto vreme uplatilo 286 društava. Da lepše zvuči krstičemo tu pojavu sa »negativni napredak«.

u narodu, kojemu su posvećene sve naše misli, sva naša dela i nastojanja u neprestanom vežbanju naših telesnih sila a istodobno duševnih i čudorednih vršina.

Po zaključku zbora župskih prosvetara i starešinstva JSS izdaje savezni prosvetni odbor svim sokolskim društvima sledeći program, u čijem okviru neka prirede u svom području mesnim i krajevnim prilikama odgovarajuće proslave.

Na Vidov dan ili u predveče neka svako društvo priredi za svoje članstvo i naraštaj predavanje o Sokolstvu, na koje pozovite i vansokolsku javnost. Kao teme za predavanja preporučamo: 1. Istorija jugoslovenskog Sokolstva, 2. Sokolstvo, sokolska ideja i sokolsko vaspitanje, 3. Uzroci osnivanja Sokolstva, značenje i važnost sokolske telovežbe, 4. Ideja narodnog jedinstva u istoriji jugoslovenskog Sokolstva, 5. Sokolstvo i slovenska ideja.

Sva veća društva neka po mogućnosti prirede proslavu 10godišnjice JSS u većem opsegu, eventualno spojene s akademijom, javnom vežbom ili propagandnim izletom članstva i naraštaja na selo i u prirodu.

U toku meseca juna održite u vežbaonicama pred vrstama članstva i naraštaja primerne kratke nagovore sa sadržajem kao što smo ga gore predložili za predavanja, pa i o organizaciji JSS, o sokolskim osnivačima (Tyršu, Fugneru) te o vodama sadašnjeg Sokolstva itd.

Poznanj i Plzenj.

U dane 27. juna do 1. jula priređuje poljsko Sokolstvo svoj veliki svesokolski slet, a odmah iza toga, 5. do 7. jula održaće se u Plznu pokrajinski slet čehoslovačkog Sokolstva. Obim sletovima prisustvovalaće i jugoslovensko Sokolstvo. Sva braća društveni prosvetari neka skrenu pažnju odbora, prednjačkih zborova i članstva na obe priredbe bratskih sokolskih organizacija. U toku meseca maja i juna priredite u svakom društvu predavanje o čehoslovačkom i poljskom Sokolstvu s kratkim prikazom istorije obaju bratskih naroda i lepota njihove zemlje. Isti sadržaj upotrebite i za kratke nagovore u vežbaonicama pred članstvom i naraštajem. — Župski prosvetni odbori neka na to upozore sve društvene prosvetare te im pruže u slučaju potrebe za sastavljanje predavanja odgovarajuća uputstva i literaturu, u koliko im ne bi bilo dovoljno gradivo izneto u ranijim brojevima i godištima »Sokolskog Glasnika«.

Prosvetni odbor JSS.

Pročitaj.

NOTE za proste vežbe, određene za II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu godine 1930, a i za ovogodišnje župske i društvene nastupe, dobijaju se kod JSS u Ljubljani (Narodni dom) po sledećim cenama (poštarina se zaračunava posebno):

1. proste vežbe za muški naraštaj: a) glasovirski izvadak Din 12; b) glazba Din 35;
2. proste vežbe za ženski naraštaj: a) glasovirski izvadak Din 15; b) glazba Din 55;
3. proste vežbe (štapovima) za stariju braću: a) glasovirski izvadak Din 17; b) glazba Din 55.

Narudžbe pišite čitljivo i tačno.

Sve sokolske župe i društva bratski obavestavamo, da su izašle iz štampa proste vežbe za II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu g. 1930. za članstvo i naraštaj. Narudžbe prima i izvršuje Pisarna JSS, Ljubljana, Narodni dom. Javite tačno, koliko primeraka poručujete. Cena pojedinom svesku Din 10.—. Sveska su četiri. — Ujedno poručite Red natecanja za II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu.

Da se olakša uvežbanje za II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu 1930. godine propisanih prostih vežbi članova i članice, odlučili smo se izdati GRAMOFONSKE PLOČE, ako će se javiti dovoljno društava da ih poručuje. Cena bi bila 60 Din po komadu (bez poštarine).

Ko si hoće nabaviti GRAMOFON, župa, društvo ili pojedinac neka se obrati na svaki način pre nego kupi na nas, da mu stavimo ponudu, da ga na taj način očuvamo pred eventualnom štetom, a ujedno mu omogućimo doći po konkurentnoj ceni do dobrog aparata.

Došlo je vreme za izlete i približava se vreme letovanja. Ako trebaš nepromočivo, preparirano platno za šator, plašt za kišu, nahrptnik, ili čamac koji se može složiti itd. obrati se na savezni Gospodarski odsek za ponudu. Isto važi za KONZERVE.

Za društvene javne vežbe i akademije, kao i za župske i okružne sletove ima JSS u nakladi novi bianco plakat (bez teksta) skućka vežbača sa preče u dve boje. Zahtevajte ponudu od Gospodarskog odseka JSS za plakat bez teksta i sa tekстом. — Veličina plakata je 63 x 95 cm.

Dopisujte, čestitajte i t. d., jedni drugima uvek samo na sokolskim razglednicama. Upotrebljavajte pogranični biljeg!

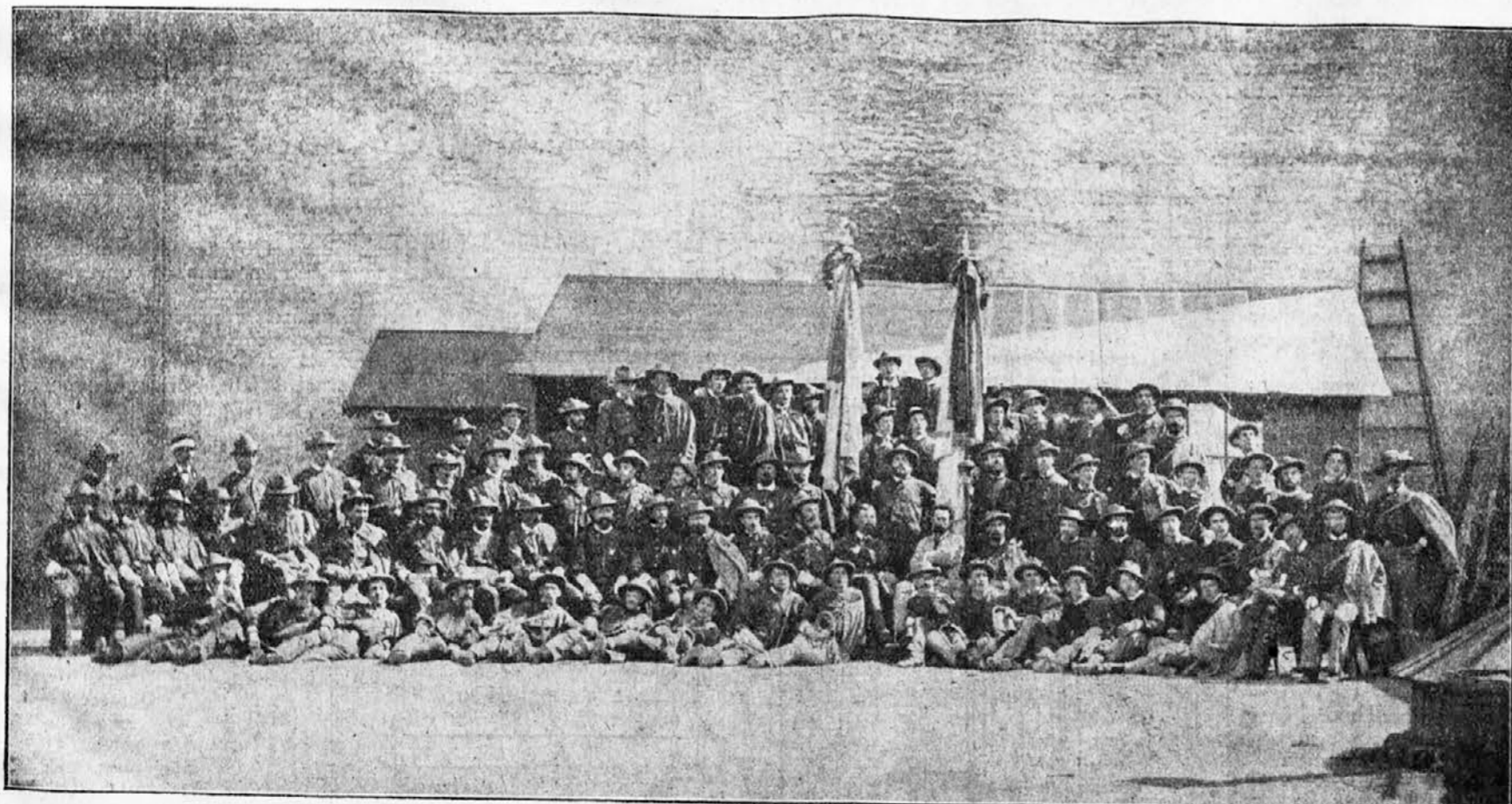
Bianco diplome za takmičenja članstva i naraštaja ima u nakladi JSS uz cenu Din 250 komad. Zahtevajte ofertu od Gospodarskog odseka JSS i za diplome s tekстом.

IZ STAREŠINSTVA JSS

U Poznanj i Plzenj.

S obzirom na to, da su mnoga društva i župe izrazile želju, da se produlji termin za prijave za Poznanj i Plzenj do 1. juna, je starešinstvo JSS taj termin produljilo do 2. juna 1929. Ponovo upozoravamo sva društva, da pouzdano pošalju prijave do toga roka, jer se na kasnije prijave ne možemo obazirati. Starešinstvo JSS mora imati sve te prijave, jer je to hitno potrebno za uredjenje prevoza preko stranih država, što zahteva dosta mnogo vremena.

Svi oni, koji su prijavili svoje učestvovanje za slet u Poznanj i Plzenj moraju do toga roka uplatiti propisane iznose za vožnju. Oni, koji to neće učiniti, neće biti pušteni da učestvuju. Svaki učesnik neka pribavi putni list sa svim potrebnim vizama. Oni pak, koji žele putovati na zajednički putni list te su se pravilno prijavili JSS i uplatili vozarinu, neka odmah jave JSS, podatke svog rođenja i nadležnu opštinu. Bolje pak je da svaki sam pribavi poseban putni list. Svi prijavljeni skupljaju se u Ljubljani, ili u Zidanom mostu, ili pak u

Slovenački i hrvatski Sokoli u Zagrebu god. 1882. — U sredini dr. Ivan Tavčar i dr. Josip Fon.

27., 28. i 29. maja 1882. učestvovao je »Ljubljanski Sokol« na svečanoj proslavi 20-godišnjice pevačkog dru-

štva »Kolo« u Zagrebu. Tom prilikom bili su članovi »Ljubljanskog Sokola« gostovi »Hrvatskog Sokola«, koji im

je priredio jedan banket i zajednički izlet u Pantovčak, a priredili su i zajedničku javnu telovežbu u Maksimiru.

II. jugoslovenski sve-sokolski slet god. 1930. u Beogradu.

Geslo našeg II. sleta: U Sokolstvu je moć i budućnost Slovenstva. — Delo, red i disciplina!

DUŠAN M. BOGUNOVIĆ (Zagreb):

Slet u Beogradu i naša organizacija.

»Sokolski Glasnik« broj 9. od 1. maja 1929.: Za tu rubriku očekujemo i molimo, da nam se javi što veći broj saradnika i dopisnika, da naše članstvo što bolje spremimo za slet, upoznavajući ga sa svim pripremama, zaključcima, radom, njegovim dužnostima i pravima sletskim.

Slet u Beogradu je slet jugoslovenskog Sokolstva i to drugi, a ujedno je i slet sveslovenski, t. j. i slet slovenskog Sokolstva, jer će prisustvovati i organizacije udružene u slovenskom Sokolstvu — prema tome prvenstveno moramo imati na umu da je to slet celoga jugoslovenskoga i slovenskoga Sokolstva.

Uz jugoslovenske Sokole, koji su domaćini i slovenski Sokoli, koji su i gosti i domaćini, jer je to i njihov slet, dolaze nam i ostale gimnastičke organizacije udružene s nama u Međunarodnoj Gimnastičkoj Uniji, imajuće svoje nastupe i manifestacije — prema tome moramo imati na umu, da taj slet ima i međunarodno gimnastičko značenje.

Dok u prvom tvrdnji moralnu odgovornost nosimo mi jugoslovenski Sokoli prema slovenskom Sokolstvu, dotle u drugoj tvrdnji nosimo mi kao celina, t. j. slovenski Sokoli (svi zajedno) moralnu odgovornost prema međunarodnim gimnastičkim organizacijama.

Osim toga, a to je veoma važno sa stanovišta sokolskog i državnog sleta se održava u prestonici naše države u

Beogradu, na teritoriju beogradske sokolske župe, dakle ne na sedištu Saveza, već dosta daleko od sadašnjeg sokolskog središta — Ljubljane.

Zato što se održava u prestonici, gde do danas nije bilo sleta ovakvog broja i karaktera, gde javni život politički, kulturni i ostali nije do danas shvatio duboko etičko značenje Sokolstva za sve grane društvenog i narodnog života, već Sokolstvo posmatra sa stanovišta više manifestaciono — vanjskoga gde još nemamo jake i brojne sokolske sredine, gde po mo-

me mišljenju mora da bude središte našeg Saveza, a nema još dovoljan broj sokolskih radenika — slet ima veliku važnost

sa sokolskog stanovišta.

Zato što se održava u prestonici države, te će s nama i u našem radu učestvovati pripadnici škole i vojske, doći delegacije stranih država, održati se mnogobrojne konferencije i stvoriti veze ekonomskog, političkog i kulturnog značenja, što će strane delegacije posmatrati naš desetogodišnji razvoj, gledati nastupe naše vojske, kult fizičkog odgoja u školama, praviti izlete u razne krajeve itd. itd. slet ima veliku važnost

i sa državnog stanovišta.

I kad ne bi našta drugo bilo, nego ovo što napred nabrojih onda se samo iz toga vidi kolika:

- a) moralno-sokolska
- b) državno-nacionalna

odgovornost leži na nama jugoslovenskim Sokolima, iz dva razloga:

I. što ćemo pred slovenstvom i inozemstvom položiti ispit svoje sokolske svesti, organizacije, rada i značenja nas u slovenskom međunarodnom svetu.

II. što ćemo pred celom javnošću pokazati, koliko je istine u našoj ideologiji i organizaciji, koliko je snage, a da Sokolstvom obuhvatimo i zavladaćemo celokupnim narodnim životom, a time delujemo na preporod i snagu države.

Svaki(a) od nas, koji(a) smo članovi(ice) sokolske organizacije treba da ima na umu, da je to slet svakoga od nas, uspeh njegov, uspeh je naš i obratno i da slet u Beogradu posmatra sa stanovišta gore izloženih misli a prema tome suodgovornosti i suaktivnosti u sletu. Pobudi li se u nama ta odgovornost, ta saradnja i osetimo li značenje sleta, e onda možemo govoriti o uspehu sleta, jer kolektivni osećaj saradnje, odgovornosti i značenja, prvi su temelji za uspeh ovakvog pot-hvata.

Kako, da se ovo provede?

Prvo i glavno ishoditi neka je ovo: Upravni odbori naših društava sa prednjačkim zborom, prosvetnim

odborom i naraštajskim odsekom, sa zovu zajedničku sednicu, kojoj neka se stavi na dnevni red tačka:

Slet u Beogradu i naše društvo.

Starosta društva neka otvori sednicu i naglasi važnost i glavne momente sleta, pozivajući prisutne da temeljito i stvarno pretresu slet.

Posle toga neka tajnik i blagajnik društva iznese potrebna materijalna sredstva za put i boravak, potrebu odela vežbačkog i svečanog, organizaciju društva za polazak na slet, način prijave i slično, a prema tome neka se stvore zaključci i otpočne rad.

Načelnik društva neka iznese tehnički deo sleta i prema tome uvežbavanje i spremanje članstva i to prvo u opštim tačkama (zajedničke proste vežbe), a onda o nastupu župe, kojoj društvo pripada. Zatim neka govori naročito o poznavanju i izvedbi redovnih vežbi o bezuslovnoj disciplini, takmičenju itd. Prema tome neka otpočne rad.

Prosvetar društva neka iznese duhovno spremanje članstva za taj slet, poznavanje Beograda, propagandu među članstvom i javnošću, redovnim izveštavanjem članstva u obliku nagovora a javnosti u novinstvu, raspšavanje edicija za slet i mnogo, mnogo toga ima duhovnog — unutrašnjeg, što može prosvetar, prosvetni odbor da dovrši u zajednici s prednjačkim zborom, a da slet bude odraz svesti, discipline ljubavi, pažnje organizacije. — Voda naraštaja, neka iznese svoje mišljenje, kako sve ovo provesti među podmlatkom i naraštajem.

Posle toga neka se stvore jasni i određeni zaključci, pa neka se otpočne s radom i vidičete, da će sasvim drugi duh zavladati, kako u sokolani, tako i u radu, a i među nama. — To je unutrašnji rad.

Da bi gradanstvo i članstvo, koje ne vežba bilo spremno za slet, neka se održi u svakom društvu

»Sletska večer«

sa programom: predavanje o sletu a zatim neka se izvede ceo tehnički program za slet i to: proste vežbe svih kategorija, na spravama vežbe za takmičenje u sokolani ono što je za sokolani a vani onaj deo takmičenja, koji zahteva igralski. Toliko je te grade, da bi se moglo prirediti nekoliko večeri i javnih vežbi.

Godina (školska) od 1. IX. 1929. pa do doba polaska na slet neka bude potpuno

sletska godina,

u kojoj će se ceo rad društva tako staviti u sistem, da je to rad za slet i da taj rad za slet u isto vreme podudara se potpuno sa priredbama i potrebama društva.

Ne zalazim u detalje, koji su potrebni i koji će se pojaviti ovakvim radom, ali je jedno tačno, da bi ovo trebalo da bude početak rada za slet, koji bi se razgranjavao sve dalje i dalje, uputama i radom župa i Saveza, koji vodi slet.

Isto tako, kao što je društvo održalo sednicu, koja je imala za cilj društveno pripremanje za slet, tako i starostvo župe, neka sa svima odeljenjima održi

sednicu župskog odbora za beogradski slet

na kojoj neka pretrese ona pitanja, koja je pretresivalo i društvo s tim, da čuje i izveštaje delegata društava. Župa akciju za slet treba da vodi u tri pravca i to:

- a) kako pomoći društvima u svim pravcima za učestvovanje na sletu.
- b) kako i na koji način i s čime da se župa kao celina reprezentira na sletu.
- c) podeliti poslove oko organizacije, priprema, otpreme i ostaloga na pojedince za slet u Beogradu.

Time bi u članstvu jugoslovenskog Sokolstva stvorili svest, tehniku, organizaciju, disciplinu i ostalo potrebno za uspeh sleta, jer uspeh sleta zavisi od dva faktora:

- 1. od nas koji dolazimo, da se mi spremimo.
- 2. od one braće i sestara, koji vode pripreme za slet, a to su braća i sestre beogradske sokolske župe.

Da završim: Slet u Beogradu je slet ne beogradski, već jugoslovenski slet svih nas od najzabavnijeg mesta do prestonice. Slet ima veliko sokolsko i državno-narodno značenje i prema tome odgovornost je velika on nam može podići ideju, a može da se dogodi i obratno. Slet je sokolski, a ne državni, t. j. treba da se odrazi organizacija Sokolstva u pripremama i radu za slet, a ne organizacija države. Država, opština u Beogradu i gradanstvo u Beogradu imaju interesa, da ovaj slet potpomognu, jer ono što će i u materijalnom i moralnom pogledu dobiti Beograd i država, nema novaca s kojima bi to koja druga pa i državna organizacija mogla učiniti (priprema proslava solunskog fronta). Prema tome treba Sokolstvo kao jedan faktor i država kao drugi faktor ovo ravnoopravno da rešavaju i da se molbe, tražnje i slično od države prema Sokolstvu posmatraju sa toga stanovišta, da se državi vraća sve to u velikim kamatima. To naročito treba da imaju na umu oni, koji vode slet a državni faktori da znaju, da sve što radimo u sokolskoj slobodi radimo za državu. Slet će biti sokolski onda, ako svaki od nas čini da on bude sokolski i ako mi svi (blizu 100.000) zaista svojim radom, materijalnim pomaganjem, učestvovanjem dajemo snagu našoj braći i sestrama u Beogradu, da oni mogu na osnovu te moralne i materijalne snage svih nas da rade i govore tako, da iza njih stoji 100.000 svesnih sokolskih pripadnika.

A kad se pokrene 100.000 pripadnika jednog pokreta, e onda se čine i veći uspehi, nego što je beogradski slet.

Ne bi li i mi mogli učiniti, da tih dana stvorimo sokolsku državu, ne prevratom, već obnovom celoga života prestonice

u duhu sokolske kulture!

A za to i treba da idemo na slet, kao što smo išli i u Južnu Srbiju (Skoplje).

Zato na rad, na intenzivno vežbanje, na organizatorsko spremanje i duhovno prosvetavanje za

slet u Beogradu i našu organizaciju.

KRATKE VESTI

— Dopuna uvodnika u poslednjem broju »Sokolskog Glasnika«, 11. o. m. navršilo se deset godina, odkako je poginuo u Koruškoj na fronti kod Vučenice brat Milan Kvartič, potporučnik u bivšem slovenačkom planinskom puku (sada 40. puk triglavski). Posle junačke smrti dobio je brat Kvartič orden Blag orla.

— Umro je brat Janko Golob, sokolski upravitelj u St. Jerneju, župa Novo mesto, nakon dugog bolovanja. Svuda gde je bio namešten kao učitelj, radio je vrlo uspešno i u našim redovima.

— Jugoslovenski klub u Buenos Airesu ima sedište u ulici Bolivar 1101. Predsednik kluba je Josip Barbič.

— Umro je u Ljubljani brat Rudolf Binter, preglednik poreske uprave za grad Ljubljano, star 53 godine. Godine 1904. bio je među osnivačima sokolskog društva u Kamniku, župa Ljubljana.

— Novi sokolski dom. Bratsko društvo u Murskoj Soboti, župa Maribor, počelo je sa gradnjom svog doma, koji će biti otvoren već meseca novembra o. g.

— Osamdesetogodišnjicu rođenja proslavio je u potpunom zdravlju u Novom mestu brat Viktor Niferšgal, koji je bio pre 42 godine među osnivačima sokolskog društva u ovom kraju. Bratske čestitke!

— Statistika invalida. U našoj zemlji ima 42.416 invalida, članova invalidskih porodica ima 210.550. Godišnje primaju invalidi i članovi njihovih porodica 462.392.427 Din državne potpore.

OBJAVA.

Sokolsko društvo v Črnomlju je sklenilo na izrednom obćem zboru z dne 12. t. m. izplačilo brezobzravnega posojila v nominalnem iznosu 100.000 Din z dne 1. julija 1924.

Imetniki deležev se pozivajo, da predložijo deleževnemu blagajniku v izplačilo v smislu točke 3. »Določil glede posojila« tiskanih na hrbtni strani delnih zadolžnic.

Črnomelj, dne 12. maja 1929.

Sokolsko društvo v Črnomlju.

Mg. Ph. Špiro Vranković m. p.,

t. č. starosta.

Lojze Marič m. p.,

t. č. tajnik.

JOSO ZIDARIĆ (Ljubljana I.):

Ustanovitev sokolskih lutkovih gledališč.

(Nadaljevanje.)

Scena.

Govoriti nam je o najzanimivejši in najhvaležnejši točki naše ustanove, o sceni.

Scena je prostor, v katerem se vrši dejanje.

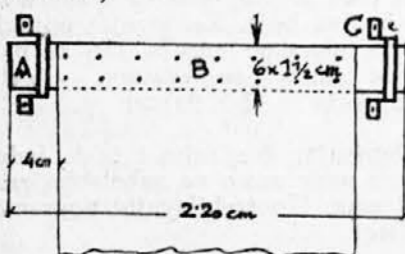
Scena sestoji iz ozadja (prospekta), stranskih sten (kulis), podkrovnice (sufit) in manjših delov.

Ti štiri deli morajo predstavljati celoto in zbuhati scenični vtisk prave oddaljenosti, oziroma globine. Ta učinek dosežemo s perspektivo, popolnostjo risb in pravilno razporedbo barv.

Scena je ločena od proscenija samo od zastora. Na prosceniju je spodnja svetlobna rampa. Ko dvignemo zastor, postane proscenij in scena en sam prostor.

Za vsako sceno je treba vnaprej razpolagati z osnutki, na podlagi katerih izdelamo ozadje, stranske stene itd.

Prospekte naslikamo — zaradi trpežnosti in praktičnosti, kakor bomo spodaj videli — na platno, ki naj bo že v svoji zgornji in spodnji dolžini prešito v obliki dolge nožnice za toliko cm širine, za kolikor je široka latva. Tako prešito platno je potemtakem na obeh straneh porabljivo. Imamo hkrati dva prospekta. (Glej obrazec 1.)

Obrazec 1.

- A = latva
- B = nožnica
- C = kavelj
- = žreblji

Raztopimo dalje barvo v vodi, pomešamo malo mizarskega kleja, da se barva trdno oprime platna! Raztegemo platno in ga z žreblji napremo, najbolje na tleh. Platno pa ni še prirejeno za slikanje prospekta, ker mu moramo najprej dati barvni temelj v poljubni sivi barvi, da zamašimo vse v njem se nahajajoče luknjice. Ko je temelj gotov in dobro posušen, šele potem prestopimo k slikanju gozda, dvorane, sobe itd.

Slika je tedaj izgotovljena. V zgornjo in spodnjo nožnico vtaknemo po eno latvo, ki mora ven moletiti za 4 cm zaradi priklonitve h kavlju.

Stranske stene, kakor tudi podkrovnice in druge manjše dele naslikamo na lepenke, ki so bolj prikladne zaradi večje stabilnosti na praktičnem kablju in ker se lažje pripogibajo.

Povsod, kjer se bo začela gojiti ta umetnost, se bo prav gotovo našel kak poklicni slikar ali pa talentiran član, ki bo naslikal potrebno scenografijo. Treba pa imeti na umu, da — tako kot zgoraj navedeno — prirejene barve izgube precej na jakosti, ko se posuše. Zaradi tega je potrebno, da se vlije in primeča gostejšo barvo. Njeno jakost ugotovimo in preizkusimo na kosu platna ali lepenke.

V svojih navodilih navajam vedno le tako prirejanje raznih predmetov, ki so praktične uporabe, cenj in takoj izgotovljivi. Samo ob sebi se ume, da prospekta naslikamo lahko z olinastimi barvami, kar je pa drago.

Od iznajdljivosti posameznega scenografa je precej odvisno sestavljanje raznih scen.

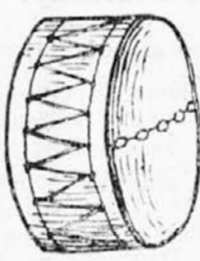
Pri vsakokratnem montiranju prospektov je paziti, da so napeti brez najmanjše gube.

IV. Pritikline in njih učinki.

Zvon ali debela plošča za znamenje pričetka vsakega dejanja ter za bitje ur.

Boben zaradi posnemanja groma in streljanja s topovi. Če mu še vodoravno dodamo vrsto nanizanih krogel v premeru 3—4 cm (Glej obrazec 2.) in zraven tresemo še veliko tenko

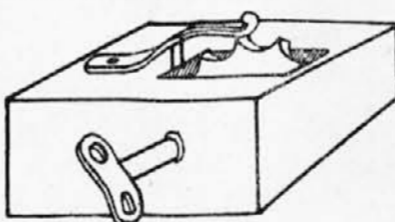
ploščo, dobimo popolno iluzijo nevihte.

Obrazec 2.

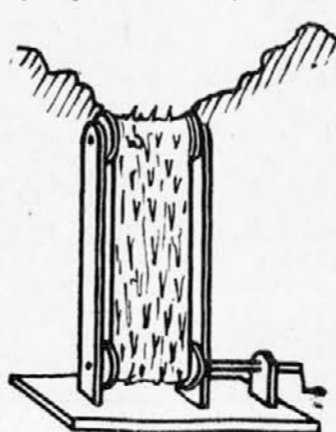
Ploščo udarjamo pa, kadar pristopi ali odstopi parkelj, čarovnik ali okostnjak.

Priprava za posnemanje šuma ključavnice pri odpiranju in zapiranju vrat. (Glej obrazec 3.)

Obrazec 3.

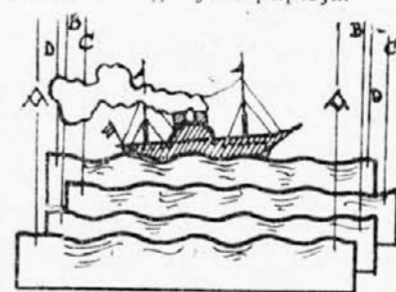
Umetni vodopad. Na dveh valjarih belo platno. Sem ter tja nalepiti košček bele in modre svile ali papirja, vmes kako srebrno nit ter vrtimo vzvod. (Glej obrazec 4.)

Obrazec 4.

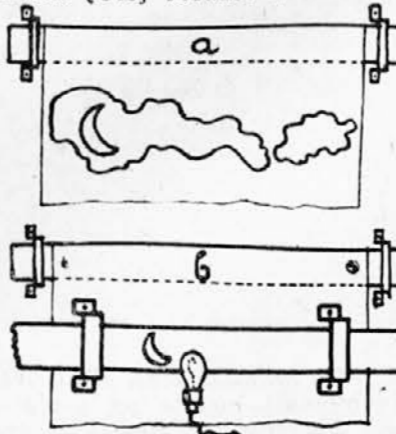
Valovanje morja. Najprej postaviti prospekt kulise in podkrovnice.

Nato lepenke na nitih, predstavljajoče valove. (Glej obrazec 5.) Lepenke imajo zadaj latvo, da se ne bi mogle upogniti. Prvi val naj se postavi takoj za svetlobno rampo, drugi za 10 cm dalje in tako zaporedno ostali, pa vedno više. Zaradi perspektive se priporoča, da se med svetlobno rampo in prvim valom stavi barvano lepenko, predstavljajočo obalsko kamenje. Videti je potemtakem prvi val le deloma. Ko se dvigne zastor, se valovi že vsestransko gibljejo. Liho število od desne proti levi. Parnik, prirejen na kolesih, se počasi pomika od leve proti desni. Dim proizvajamo z vžiganjem papirja.

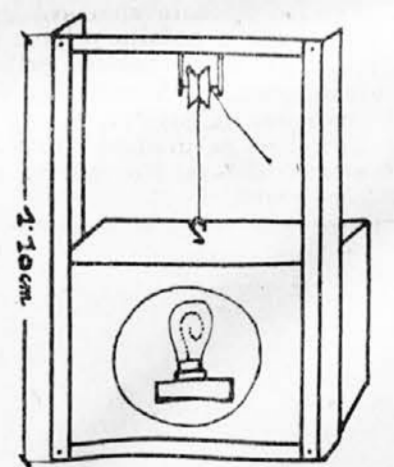
Obrazec 5.

Premikajoči se mesec. Odstranimo iz prospekta toliko platna, da dobimo sliko oblakov. Na to mesto prilipimo tenko belo platno. Priredimo iz lepenke premikajoči mehanizem, na katerem je prerezana oblika meseca. Zadaj postavimo še električno žarnico in polagoma potegnimo mehanizem. (Glej obrazec 6. a in b.)

Obrazec 6. (a, b)

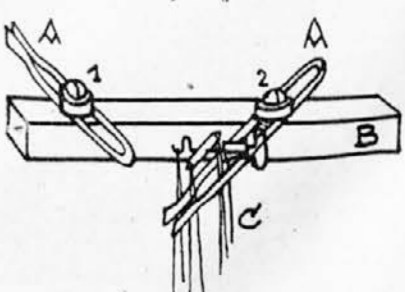
Preinačba gornjega obraza je obrazec 7. Ta mehanizem uporabljamo, kadar hočemo predstaviti sceno z vzhajajočim ali zahajajočim solncem. Isto velja tudi za luno.

Obrazec 7.

Obrazec 8. nam kaže pripravo, s katero nam je omogočeno obešanje stativov. Ti so one lutke, ki ne govorijo in predstavljajo na odru narodno vojsko itd.

To pripravo nameščamo kjerkoli ob straneh, blizu proscenija ali pa pred prospektom na parapetu.

Obrazec 8.

- A = vilice
- B = parapet ali latva
- C = mehanizem lutke
- 1, 2 = vijaka

(Nastaviće se.)

IZ NAŠIH ŽUPA

ŽUPA MARIBOR

SOKOLSKO DRUŠTVO STUDENCI PRI MARIBORU

proslavi dne 2. junija t. l. desetletnico svojega obstoja. Ob tej priliki priredi velik telovadni nastop, ki se ga udeležijo tudi mariborski Sokoli in nekaj okoliških društev. Razmere, v katerih se je društvo rodilo, so bile vse po sprejeto rožnate. V Studencih — delavskem in železniškem predmestju

telovadnico, uredili Sokolski dom in letno telovadišče ter začeli s sistematičnim delom. In iz tega semena je vzkliklo društvo, ki gleda lahko danes z mirno vestjo nazaj na vso ogromno delo, ki ga je izvršilo tekom tega desetletja; ki je vztrajalo na svoji jasno začrtani poti vključ vsem viharjem, ki so vihrali okrog njegovega ponosnega zidovja.

Da je slovenska in jugoslovenska misel našla svojo pot v to zaslepljeno in zavedno ljudstvo, da rastejo da-

l. 1922. tako eksaktno, da se morejo kosati z vrhunskimi telovadci marsikaterega društva v Ljubljani. Le tako naprej! Višek telovadne akademije je bil nastop 8 naraščajnic s »Češko narodno besedo«, izvajano v pristnih čeških narodnih nošah. Izvedba je ugajala tako, da so jo morale gibčne plesalke ponoviti. Zadnja točka je bila nastop članov gostov in domačega prednjaškega zbora na drugo, kjer so pokazali i gosti i domači veliko izurjenosti. Seveda nas je zopet presenetil z novimi vajami br. Tošo. S tem je bila akademija izvršena. Ves večer je vodil vse točke in tudi sam naštudiral aginji br. Franjo Ljubej, ki si je pač nadel težko nalogo, katero je izvršil s toplo pohvalo občinstva, ki je do poslednjega sedeža napolnilo prostrano dvorano. To bodi br. Ljubej v zahvalo, društvu pa v čestitanje. Priporočal pa bi, da v prihodnje pokaže še kdo drugi kaj zna in zmore, saj vemo, da ima ljutomersko bratsko društvo tudi druge dobre in agilne sokolske delavce. Preveč obremenjavati enega — ne sme in tudi ne more biti pri pravilno razvijajočem se sokolskem društvu. Tudi sem čul, da materialna stran ni ustrezala prireditvi, zato v prihodnje z manjšimi stroški, pa tudi pojde. Sicer pa — dalje po začrtani poti za »geslom Tyršovim!« —ar.

ŽUPA ZAGREB

OB 25LETNICI SOKOLSKEGA DRUŠTVA V BREŽICAH.

Dne 9. junija 1929 obhaja sokolsko društvo v Brežicah 25letnico svojega obstoja in se v svrhu te proslave vrši istotam okrožni zlet sokolske župe zagrebške. Vsem nam, ki smo preživljali v zadnjem deceniju pred svetovno vojno gnunke čase našega nacionalnega poniževanja in se obenem utrjevali v trdi nacionalni borbi zoper vse tedanje tlačitelje našega plemena, ki smo kasneje med vojno doživljali določeno najhujšega tlačanja naših nacionalnih pravic, vzporedno s tem pa že tudi čase globokega upanja in zaupanja vse do taktat, ko je konec svetovne vojne z enim udarcem presekalo večstoletno našo borbo z germanizmom, se porajajo pri tej priliki reminiscence na vso to 25letno dobo.

Brežice so tvorile med svetovno vojno in 10 let preje nedvomno poleg Celja, Maribora in Ptujane najbolj ognjenih tal. Nikjer v Sloveniji morda se ni vršila med Slovenci in Nemci tako ostra nacionalna in politična borba, kakor v Brežicah, ki so jih smatrali Nemci za izključno in nekako dedno nemško posest na skrajnem jugovzhodu, že tik ob meji Hrvatske, kamor je bil tudi nemstvu dostop nemogoč. In čim bolj se Súdmarka, Schulverein ter Roseggerjev fond sipali denar, da prikvasijo z njim Brežice v nekako ultragermansko naselbino, tembolj so Slovenci v Brežicah in okolici strnili svoje vrste, da vzdržijo vse te napade.

Takrat v aprilu 1904 je vznikla med brežiškimi Slovenci ideja da se ustanovi čimprej telovadno društvo Sokol, da se bo zamoglo z organiziranim in odločnim nastopom in udejstvom vanjem v okvirju tega društva parirati nemško prepotenco. Ta ideja je bila toplo pozdravljena od vseh rodoljbov in pripravljani odbor, ki so ga tvorili že pok. bratje dr. Strašek, Benjamín Kunec, Miško Balon ter še živ večji bratje Josip Holy, Anton Umek, Josip Uršič in Josip Boecio, je že v juliju 1904 mogel pristopiti k ustanovnemu občnemu zboru, ki je potekel v največjem navdušenju. Prvim starostom je bil izvoljen nepoznani brat dr. Strašek, ki je umrl že po svetovni vojni, potom, ko mu je bilo še usojeno videti lepe sadove dela in udejstvanja brežiškega Sokola. Odlično sta se udejstvovala pri ustanovitvi tudi sedanjí starosta celjske sokolske župe br. Jože Smertnik, ki je stal društvu, predvsem v prvih letih vedno ob strani z nasveti in smernicami ter brat Josip Holy, ki je bil društvu prvi načelnik in kasneje vse do danes požrtvovalen okrožni načelnik.

Brežiško sokolsko društvo je bilo v celem Posavju ustanovljeno kot prvo in je kot matično društvo odločilno in uspešno sodelovalo pri ustanovitvi drugih bratskih društev v Posavju, ki so se kmalu na to ponosno začela porajati drug za drugim. Najože zveze je obdržavalo vedno z bivšim hrvatskim Sokolom, predvsem z zagrebškim Sokolom, katerega duša je bil takrat brat dr. Srdan Budisavljević. Brežiški Nemci so odgovorili na to njih nevarno slovensko gibanje z idejo zgraditve nemškega doma, ki so ga v letu 1906, v resnici tudi postavili v ostantativno — nürnbergskem slogu. Na njegovem pročelju se je pojavil v frankfurterskih barvah napis: »Deutsches Heim«. Slovenci so parirali ta udarec z nakupom in razširitvijo »Narodnega doma« in z ustanovitvijo lastne slovenske »Posojilnice«. Politično in nacionalno gibanje Slovencev v Brežicah je z vsemi temi dogodki stopilo v novo epoho. Dožim je nemška in nemškutarska ideja takrat v Brežicah kulminirala v njenem simbolu — nemški hiši, pa je vzklikla istočasno med brežiškimi Slovenci in obmejnimi Hr-

vati, predvsem Zagrebčani ponosna ideja skupnosti in bratstva ter so se med njimi navezali ožji bratski stiki, kakor kdaj prej. Korporativno so se hrvatski Sokoli in predvsem njihova sokolska konjenica udeleževali zletov in pohodov v Brežice, kjer pa jim je bivša avstrijska oblast skoro vedno s celimi kompanijami vojakov in orožnikov prepovedala vstop v mesto. Neštokrat so ob takih prilikah pod okriljem avstrijskih bajonetov navlitali na Sokole najeti nemškutarski plačanci in nekajkrat je pomočila ognjena brežiška fla sokolska kri. Takrat je tudi bilo, ko je izrekel brat dr. Srdan Budisavljević, zroč na čelu hrvatskih in slovenskih Sokolov na nemški »Deutsches Heim« one znane proroke besede: »I ova kula mora da padne«.

Med veliko vojno je moralo društvo formalno prestat. Začele so se persekucije. Zaprli so brata Holyja, odgnali brata Boecio in številne druge. Obdržavala pa se je med članstvom, kolikor ga je ostalo doma, predvsem pa med članicami sokolska vez vse do preobrata, ko je društvo s svojim delom zopet stopilo na plan.

Smotreno in preudarno so vodili društvo vsch 25 let staroste br. dr. Strašek, dr. Schmirnau, že pok. dr. Stiker in sedaj dr. Zdošek, ki starostuje društvu z veliko vnemo in uspehom že deset let. Delokrog društva se je po vojni znatno razširil in kljub neki neumljivi letargiji, v katero je po preobratu in predvsem v zadnjih letih zapadel velik del naših sonarodnjakov, tvori vprav vse sokolski življenj v Brežicah veliko in iskreno sokolsko familijo, ki z ljubeznijo dela na sokolskem programu.

Vsi gori navedeni težki časi so sedaj za nami in z veseljem ter ponosom lahko zremo brežiški Sokoli na prvih 25 let svojega dela. Na okrožnem zletu se nadejamo sestati z vsemi onimi številnimi sokolskimi brati in prijatelji ter sestrami tu in onstran Sotle, s katerimi smo svoj čas tako uspešno in bratsko — vzajemno — kovali naša bojna kopja. Naj bo ta okrožni zlet časten zaključek te borbene epoke in zajedno uvod v novo dobo, v kateri bo treba nam skupno z vsemi drugimi delati na čim večji ekspanzivnosti in na čim globljem razumevanju naše nacionalne ideje in našega sokolskega poslanstva.

SLOVENSKO VEČE SOKOLSKOG DRUŠTVA I. U ZAGREBU.

Sokolsko društvo I. (Zagreb, Božovičeva ul. 7) održava svake godine »Slovenske večeri« u počast slovenskih naroda. Svrha je ovih večeri, da se članstvo upozna sa kulturnim životom Slovenstva, te tako stvaramo kolektivni osećaj kulturne slovenske ceeline. Time ujedno sokolsko društvo skuplja oko sebe ostali slovenski svet i postaje sokolsko društvo središte slovenskog gibanja.

Takvo je slovensko večje bilo 11. V. o. g. u počast poljskoga naroda, kao proslava desetogodišnjeg razvitka i slobode bratskog poljskog naroda. Veče je otvorio brat starešina E. Maršević, naglasivši našu ljubav prema Poljacima, koja ne zaostaje za ljubavlju drugih delova Slovenstva — pozdravivši ujedno predstavnike kulturnih ustanova. O Poljskoj a u vezi sa ovogodišnjem izložbom, govorio je poznati prijatelj i veoma dobar poznavac kulture i duše poljskog naroda brat dr. Fran Ilesić, koji je i predsednik poljsko jugoslovenskog društva. On je detaljno i stručno opisao sve momente izložbe, kao i značajne dolaska našega Sokolstva.

Gosp. A. Griff (Poljak) pevao je uz pratnju gosp. Smodeka, bas-solo poljske pesme. Gosp. Griff, koji je u operi među prvim umetnicima i ove večeri otpevao je s toliko ljubavi i osećaja pesme, da je za vreme celoga nastupa bio burno i trajno pozdravljani. Sokolsko društvo I. će mu ostati zahvalno za ove ugodne časove. Naraštajac Prašek, recitovao je pesmu »Rozkaz«, koju je protumačio brat Dr. Fran Ilesić, a željezničko pevačko društvo »Sava« pod vodstvom g. Dobrošića, otpevalo je skladno nekoliko poljskih pesama. Na kraju je jedan par (brat Kramerich i gospoda Hudy) plesao poljski »Mazur« tako, da su ga morali ponoviti.

Na kraju je brat dr. Ilesić zahvalio prisutnima, a posle toga razvila se između poljske kolonije i članstva Sokolskog društva I. prijatna i slovenska zabava.

D. M. B.

ŽUPA BEOGRAD

OTKRIVANJE SPOMEN PLOČE BRATU BOŠKU KOUTEKU.

Stara sokolana pančevačkog Sokolskog društva, ista sokolana, koja je prošle godine bila svedok tragičnog događaja, koji nam je oteo iz bratskog zagrljaja brata Boška, bila je 7. aprila ove godine svedok jedne tihe, ali dostojanstvene manifestacije sokolskog bratstva i ljubavi. Prilozima članova i članica, naraštaja i dece, vežbača pančevačkog Sokola postavljena je u sokolani, koju je brat Boško za života toliko voleo, spomen ploča sa sledećim natpisom:

Ovu ploču podigli su bratu BOGDANU — BOSKU KOUTEKU svome prednjaku, maturanu koji je rod. 10. X. 1910. g. u Trebiću — [Čehoslovačka] a poginuo 6. IV. 1928. godine na sokolskom radu u sokolani

Pančevo 7. IV. 1929. g.

Vežbači.

Ova će ploča biti za svu braću, koja su poznavali i voleli sveku nasmejanog, vrednog i savesnog, uzor druga i Sokola, brata Boška vidan znak da je njegov duh još uvek tu među nama. Ova će ploča biti najveličanstveniji dokaz, da je ideja Sokolstva još uvek moćna, jer se veličina i moć neke ideje meri žrtvama koje su položene na oltar njen. Ova će ploča biti jasan dokaz svima onima, koje je ponela struja materijalizma, da je bratska ljubav, koju neguje Sokolstvo, iznad svih materijalnih dobara i da je jedino ljubav kadra da stvori mir u duši i da nas uzdigne do visine, sa koje kad se posmatra život postaje pun harmonije i veličanstveno lep. Ova će ploča biti dokaz svima onima, koji nas dovoljno ne poznaju, da su Sokoli sinovi sunca, sunca koje svojim zracima obasjava i najsitniji kutak ove zemlje i mami iz njega tihi osmejak dobrote i ljubavi.

Tačno u 10 časova sakupili su se braća i sestre. Sokolana je ličila na hram u koji svaki ulazi čiste duše ostavivši na pragu sve ono što je sitno u nama. Ploča je pokrivena našom i češkom zastavom. Pored ploče brat starešina, brat Bogdan Koutek, uzor Soko, koji i posle gubitka svoga jedinca i nadalje služi velikoj ideji Sokolstva, sestra Marija Koutek mati brata Boška, sva u crnini povučena u samu sebe, noseći skrušena veliki bol, predstavnik župe, i ostali članovi starešinstva, Sve prisutne kao da su jedno biće obuzima jedno te isto osećanje, velika tuga za voljenim bratom.

Brat Miroslav Milin pristupa bratu starešini i u ime vežbača i vežbačica, koji su svojim skromnim prilozima podigli ovu ploču, predaje mu ploču na čuvanje uz nekoliko toplih reči, koje su iskren odjek bratske ljubavi celokupnog članstva prema svom poginulom bratu.

Brat starešina odaje poštu bratu Bošku, mladom uzoru Sokolu iz Češke, koji je u bratskoj Jugoslovenskoj zemlji odano i verno služio Sokolstvu, i na pragu pravog sokolskog rada, onda kada je trebao da da ono što je toliko želeo, sav planin svoje mladalačke duše, tragično je završio svoj život u sokolani, onako kako je on to sam želeo. Jer brat Boško je više puta govorio kako bi želeo da umre u sokolani, na sokolskom radu, ova želja mu se čto ispunila, ali na žalost prerano. Ova ploča neka služi kao podstrek svima nama na pravi sokolski rad.

Posle brata starešine brat Doka Ilić, izaslanik župe, izlaže veliki vaspitni značaj ovakvih svečanosti. Sokoli se u ovim trenutcima udubljuju u sebe, preosećaju svu veličinu i značaj sokolske ideje, i u velikom osećanju bola i ljubavi kupaju svoje duše da iz zadu čisti i svetli i ojačani za dalji rad.

Brat Bogdan Koutek zahvaljuje svoj braći na iskrenom saosećanju. Iz glasa mu izvire prigušni bol, stari i odani sluga sokolske ideje savladuje kao mučenik i div junak teška osećanja, koja mu razdiru dušu, i kao vizionar, koji veruje, slepo veruje u Sokolstvo, poziva braću na rad i borbu, koja treba da nam donese uzor Sokolala i čoveka.

Na to brat starešina skida češku zastavu sa ploče i pojavljuju se zlatna slova imena Brata Boška, dok celokupno članstvo odaje poslednju poštu svome bratu sa: Slava mu! Slava mu! Slava mu!

Posle pomena izvršen je zavet novoprilimljeni članova. Zavet je položio 26 članova i 12 članica. Zbog kiše se nije moglo otići na grob bratu Bošku, pa je ovo odloženo za drugi put.

Posle podne održana je svečana akademija koja je i moralno i materijalno uspeła.

Svečana akademija.

Publika se ovoga puta odazvala u lepom broju što je vidan dokaz da ideja Sokolstva sve više i više osvaja srca naših građana, a i Sokoli su se svim silama trudili da zasluže simpatije pučanstva. Sve su vežbe bile brižljivo pripremljene pa je prirodno da uspeh nije mogao izostati. Na početku akademije razdeljene su diplome posbednicima župske utakmice u Šapcu. Ovom prilikom su brat starešina i brat načelnik održali kratak govor o značaju utakmica.

I. Igra sa lutkama uz pesmu u ženske dece (vežbalo 16) požnje-la je najviše aplauza. Ova odlično komponovana vežba prikazuje žensku dečicu u njihovom elementu pri igri sa lutkom. Deca su se potpuno uživala u vežbu i bila prirodna u tolikoj meri da se cela publika i nehotice prenela u svoje sretno detinstvo, odatle onaj oduševljeni aplauz i ona ljubav publike koja se tako burno manifestovala. 2. Vežbe trojice sa jed-

Upravni odbor Sokolskega društva v Studencih pri Mariboru.

Maribora — so gospodarili pred desetimi leti se mogočno: Deutscher Turnverein in Bauernrunde ter Súdmarka, ki so imeli večino prebivalstva za seboj; ostanek je trobil v internacionalni rog in le na prste rok si mogel seštetiti vse one, ki so se čutili in kazali tudi takrat za zavedne Slovence. V to sršenovo gnezdo je prišla potem peščica navdušenih Sokolovborcev (bratje: Hren Anton, današnji starosta, Vokač Joško, društveni podstarosta, Ciril Hočvar, dolgoletni še aktivni župni podnačelnik, in Pero Cestnik). Ti so prevzeli od Turnvereina vso imovino, nabrali v kratkem času potrebne vsote in poplačali skoro vse dolgove. Popravili so razdejano

nes v Sokolskem domu namesto prejšnjega hrasta mlade lipa, da se počasi trga v pomladanskem, svežem vetru rdeča zastava, je zasluga teh mladih Sokolov. Malo jih je sicer bilo vedno, a močni in složni so bili v svojem delu.

In danes — ob priliki prve desetletnice — jim lahko kličemo: na pravi poti ste, vedno tako naprej, v procvit in dobrobit svojega naroda, domovine in Slovanstva!

Opomba uredništva: Bratskemu društvu Studenci k temu slavlju iskreno čestitamo! Pogumno naprej v bratski slogi in v trdem, toda uspešnem sokolskem delu! Zdravo!

NARASTAJSKI SLET U VARAZDINU.

Za naraštajski slet, koji će se održati 8. i 9. juna 1929 vlada znatan interes. Umoljavaju se ona društva, koja još nisu prijavila svoje sudelovanje, da to učine najkasnije do 1. juna 1929.

Rešenjem Generalne direkcije državnih željeznica od 9. maja 1929, broj G. D. 27.762 odobrena je povlastica u pola cene za putničke vozove, a važi od 7. do 11. juna ov. godine.

Za zajedničke nastambe te jeftinu hranu je poskrbljeno.

Za nastup na svečanoj akademiji, koja će se održati 8 juna prijavio se je veći broj naraštajskih vrsta.

KOROŠKO OKROŽJE MARIBORSKE SOKOLSKÉ ŽUPE.

Dne 12. maja 1929 se je vršila druga redna seja zbora društvenih načelnikov »Koroškega okrožja« v Dravogradu.

Prisotnih je bilo 14 zastopnikov (ic). Seje se ni udeležilo društvo Vuzenica.

1. Brat okrožni načelnik Veljak je otvoril sejo s pozdravom na vse narodne ter prešel takoj na dnevni red. — Iz poročil društvenih načelnikov smo posneli, da večina društev dela in se z vso vnemo pripravljajo na letošnje prireditve. — Osobito se vrše podrobne priprave za okrožni zlet v Črni dne 16. junija.

2. Glede okrožnega zleta je poročal br. Zupan iz Črne. — Vse upravno delo prevzame društvo v Črni, tehnično stran nastopa pa izvrši vodstvo »Koroškega okrožja«.

Prehrana bo v lastni režiji društva v Črni. — Polovična vožnja je zaprosena.

Sporod za nastop sestavi T. O. Kor. okrožja. — Sporeda se je točno držati, opozarjamo, da sporoda pred nastopom ne bodedo izpreminjali.

Določijo se tudi vodniki posameznih nastopov. — Društva, osobito društvene načelniki in načelnice opozarjamo, da poučijo svoje telovadce, da se je navodil in naredb, ki jih izdaja okrožje ali vodniki posameznih oddelkov, točno držati. — Vodniki posameznih oddelkov so sledeči:

Člani: br. Stanko Vončina iz Mežice. Članice: s. Drašlerjeva iz Mariburga. Star. člani: br. Hartman — br. Stopar. Moški nar.: br. Jerzeršek — br. Stopar. Ženski nar.: s. Ivančeva — br. Stanko Vončina. Moška deca: br. Lesdenik iz Črne. Zen. deca: s. Šijančeva iz Črne.

Ordno telovadbo vodi br. Vinko Vidmar iz Prevalj.

SOKOLSKO DRUŠTVO V LJUTOMERU.

V soboto, dne 4. maja 1929, ob 20. se je vršila v sokolskem domu pomladanska telovadna akademija z izbranim in pestrim sporedom. Večer je obsegal same češke telovadne kompozicije, ki so bile z malimi izjemami vse dobro podane. Kot uvodno točko je zapel mladinski sokolski zbor ognjevito in ubrano Fr. Kmochovo »Za geslom Tyršovim«, nakar je 20 članic domačega društva in okoliških z eleganco izvajalo efektne »Rajalne vaje z lampijonice (Božena Holečkova) pri popolni temi. Sledil je skrbno naštudiran nastop 6 naraščajnic, ki so ljubko in gibčno podale zanimive »Vaje s siti« (Jenda Plamička). Motili so le slabi poskoki. V belih krojih je nato odtelovadilo 18 ženske dece sebi primerne »Vaje z veternicami«, ki so ugajale (Božena Holečkova). V treh trojicah je nato ostro predvajalo 9 moške dece skupine mornarjev. Motila je izvajačoče le obleka, ki naj se v prihodnje primerno uredi. Sicer lepo. Kot gostje so nato nastopili bratje iz Maribora in pod vodstvom br. Primožiča podali na bradlji lepe in posrečene vaje. Zlasti se je odlikoval »po stari navadi« br. Tošo, ki je s svojim bravuroznim izvajanjem žel salve pohvale. Člani domačega prednjaškega zbora so pod vodstvom br. Ljubeja odtelovadili težke Erbenove »Vaje gojencev češke vojne akademije za zlet v Ljubljani

nim štapom muške dece (vežbalo 9). Odsječeni precizni pokreti povežu se sa štapom davajući su savršeni utisak celine. Vežba je odlično uvežbana a mališani su je odvežbali sa mnogo volje i oduševljenja. 3. Dečji gimnastički rukovet, ženske dece (vežbalo 9). Meki i graciozni pokreti ove vežbe bili su u potpunoj harmoniji sa mentalitetom i spoljašnošću malih devojčica. Devojčice su vežbale sa mnogo ljubavi i predanosti unoseći se potpuno u vežbu. 4. Slep a b a b a, ritmička igra ženskog naraštaja (vežbalo 5). Ova odlično komponovana vežba prikazuje igru poznatu kod nas pod imenom žmura, zahteva od vežbačica temeljno razumevanje. Male vežbačice odvežbale su je sa mnogo temperamenta i iskrenog oduševljenja dajući joj savršeni čar igre. 5. Vežba na vratilu, Prednjačkog zbora muškog naraštaja (vežbalo 7) odvežbane su vrlo dobro. Vežbe su komponovane iz osnovaka koje odgovaraju stepenu uvežbanosti naraštaja, bez uobičajenih preterivanja i hvalisanja sa teškim osnovcima, koji se obično odvežbaju nepravilno i pogrešno. Videlo se da je vežba rezultat ozbiljnog rada. 6. Vežba na razboju muškog prednjačkog zbora (vežbalo 6) bile su na dostojnoj visini. Muški prednjački zbor dao je ono što može da da. 7. Mistički ples vežbačkog zbora ženskog naraštaja (vežbalo 9) izveden je savršeno. Meki i graciozni pokreti bili su u potpunom skladu sa dubokom mistikom ove dobro komponovane vežbe. Naraštajke su vežbale sa mnogo rutine i razumevanja. 8. Rapso dija, ritmička vežba muškog naraštaja (vežbalo 8) odvežbana je precizno i savršeno. Vredni naraštajci bili su na visini. 9. Lis on j e r a, ritmička vežba članica (vežbalo 6) uspeła je potpuno. Članice su vežbale sa puno gracije i razumevanja. 10. V r b n i č e n a d m o r e m muškog prednjačkog zbora (vežbalo 8) odvežbano je savršeno. Članovi obučeni u mornarsko odelo, divna pesma pevačkog hora Ruskog Odeka i svirka sokolskog orkestra učinili su najdivniji utisak. Publika se potpuno uživala u smisao ove dobro komponovane simboličke vežbe, što se u prvom redu može zahvaliti odličnom vežbanju prednjačkog zbora. Ova vežba stavljena je na kraj programa na najzgodnije mesto, da ostane kao odjek u dušama onih koji su sa velikim uživanjem gledali ovu akademiju.

Milenko S. Milić.

ŽUPA CELJE

Iz starešinstva:

Sokolska župa je pozvala društva, da ji prijavi javne nastupe, ki jih nameravaju prirediti letošnje poletje. Dogajalo se je pogosto, da sta bila en in isti dan u župi po dva nastupa, do stikar celo u «nem in istem okrožju». Ti nastupi so bili slabije obiskani, ker se občinstvo ni moglo vezati na obe strani hkrati. Da se taki slučajji kolikor močje preprečijo, se je uvedel turnus v prireditvah.

Dosadaj so napovedala svoje prireditve naslednja društva: 9. junija je zlet Ljubljanskega Sokola na Vransko, katerega se udeležje tudi sosednja društva naše župe; 16. junija je javni nastup v Celju; 30. junija v Zagorju; 14. julija v St. Juriju ob južni žel., spojen z razvitjem papirara; 12. julija v St. Pavlu pri Preboldu; 4. avgusta na Polzeli; 11. avgusta v Laškem; 15. avgusta v Braslovcah; 18. avgusta v Rimskih toplicah; 1. septembra v St. Petru v Sav. dolini in 15. septembra župni zlet v Trbovljah.

Župni zlet je starešinstvo spo razumno z načelništvom in društvom v Trbovljah preložilo na september, da more članstvo priti na zlet dobro pripravljeno. V juniju bi to ne bilo močje, kajti mnogo društev čez zimo radi pomanjkanja telovadnic ni moglo telovaditi. Pričela so s telovadbo šele spomladi, večinoma sredi aprila. Do septembra je dovolj časa in pričaku jemo, da bodo društva te mesece marljivo izrabila in skrbela, da bodo vsi oddelki za župni nastup vsestransko pripravljeno.

Sokolsko društvo na Vranskem, ki je v jeseni 1927. prenehalo z delovanjem, je zopet oživilo in prijavi lo svoj pristop k župi. Župno starešinstvo pozdravlja novega sodelavca in mu želi v naših vrstah mnogo uspeha.

Iz načelništv:

Načelništv je sklicalo po krajev nih skupinah sestanke telovadcev in telovadk, kjer so se predelale proste vaje za vse oddelke. Tak sestanek je bil za posavsko okrožje 5. in 26. maja v Trbovljah; 12. in 23. maja v Šmarju pri Jelšah; 30. maja je bil sestanek v St. Petru v Sav. dolini. Nekatera društva so te sestanke omalomaževala, posledice se bodo kmalu pokazale.

Tekme slovenskega Sokolstva v Poznanju.

V nedeljo 19. maja je bila v Celju stafetna tekma članov in tekma po

Avg. Megušar, pošasarski Ljubljana, Karlovska cesta br. 2
Sokolskim društvima preporuča se za narudžbe čavlične (žebličkov) i ptice sokola za zastave. Cene skromno solidne. Oferte zahtevajte pravovremeno.

edincev in poedink v teku na hitrost. Stafeta, sestojeca iz bratov Jože Javornik, Slavko Cijan, Adolf Urbančić in Ferdo Skok, je dosegla cilj v 48¹/₂ sek. Vsi štirje so tekmovali tudi kot posamzniki, razum teh se bratje Mlinar Stanko, Gobec Zdravko in Tkalčić Rudolf. Največ je dosegel brat Skok Ferdo, ki je pretekao progo v 11¹/₂ sek., Javornik Jože v 11¹/₂ sek. in Urbančić Adolf v 12 sek. Kot poedinke so se udeležile tekme sestre Križmanić Milka, Kovač Vera, Križmanić Marija, Diehl Mira, Luznik Zorana in Prosele Valerija. Prvi dve sta pretekli progo v 15 sek., ostale le z neznatno zamudo. V sled večdnega neprestanega deževja je bila progla zelo slaba in niso mogli tekmovalci in tekmovalke doseći uspeha, kakor bi ga sicer dosegli na lep, suhi progli.

ŽUPA BJELOVAR

Rad naše župe je osredotočen na pripreme za ovogodišnji župski slet u Podravskoj Slatini, 29. juna 1929. — Kako će se na tome sletu vežbati iste vežbe, koje i na II. jugoslovenskom svesokolskom sletu u Beogradu 1930. god., to je ujedno priprema i za taj slet.

Kako sada izgleda, taj rad nije otišao daleko, jer na žalost ima i takvih društava, koja tim radom nisu ni započela. — Ovo je opet znak, da župsko starešinstvo u svome radu nije još uspeło uvesti sistematski rad u društvima. — Znak, da za taj rad treba odgajati pokolenja. Gde nema toga rada ne mogu se očekivati ni veliki uspesi.

Po nekim društvima se radi još uvek od zgrade do zgrade. No ova pojava nije samo naša, pa nas u toliko ispričava.

Sam slet u Slatini, nadamo se, da će biti na dostojnoj visini, jer za vanjski izgled sleta — kako je kod nas uobičajeno — često i ne treba sistematskog rada. Da li se takvim sletom dobiva, to je druga stvar.

Načelništv kao i samo starešinstvo je poduzelo obilazak svih društava. Krajem maja biće taj obilazak dovršen. Ličnim dodirom se mnogo više može da stvori.

Zrinjsko-Frankopanska proslava je proslavljena i ove godine po svim društvima. Negde kao nutarnja svečanost društva, a negde kao vanjska manifestacija. Sokolsko društvo u Križevcima priredilo je uspeću akademiju. Pristupovala su i braća iz Bjelovara sa svojim naraštajem. Sokolsko društvo u Daruvaru je priredilo diletanšku večer, ali ne znamo do sada sa kakvim uspehom. Bjelovarsko društvo priredilo je 12. maja naraštajski dan sa javnom vežbom i akademijom. Vežbe su dobro izrađene, pa čitavom priredbom rukovodi naraštajski odsek. Naraštaj ovoga društva je svetla tačka naše župe, jer ne samo da je tehnički dobro izrađen, već i idejno mnogo obećava.

Sokolsko društvo u Hercegovcu sprema ove godine gradnju vlastitog doma, pa kako smo informirani već je skupljena oveća svota za tu gradnju.

Ako se oceni celokupno stanje u našoj župi vidi se, veliki napredak u sanaciji finansijskih obveza, dok tehnički rad nešto zaostaje. Mnogo je tome uzrok pomanjkanje tehničkih radenika, koji nam jedan za drugim odlaze. Kako su finansijske obveze društava privedene kraju i stavljene u normalni tok, to će sada verovatno otpasti mnoge proslave bez naročite idejne strane. Sad može da otpadne dosadani razlog priredaba — platež poretza. Materijalna strana je postalo pitanje drugoga reda — neka oprosti Gospodarski odsek JSS — pa treba forsirati čistu ideju.

Ove ideje često bez ideje izgleda nisu samo naša osebina, već su i druge župe s njima opterećene.

Prosvetni rad je sada zastao usled forsiranja tehničkih priredaba.

Prosvetni rad mora uvek da padne za vreme tehničkih manifestacija, gde nema sistematskog rada. Eto zašto su vanjske manifestacije s druge strane gledane, često puta nezgodne. Kada se delegati župe vrata sa obilaska, moći će se dati iscrpnija slika o radu društava, a za sada ovoliko.

Baš kako izgleda! V. K.

NARAŠTAJSKI DAN U BJELOVARU.

Doista naraštajski dan u pravom smislu reči. Zamislite sokolsku priredbu, na kojoj vežba samo naraštaj, vode čitavu priredbu isključivo sami naraštajci i naraštajke, zapovedaju, upravljaju celom priredbom sami. I naročito tehničkim delom. Ovde pokazuju čak i izvesnu rutinu. Pa i same vežbe, koje izvide uglavnom su delo naraštajaca samih, odnosno jednog od njih, radinog brata Sagraka.

Popodne, 12. maja, održana je javna vežba, a uveče akademija. Deca muška i ženska nastupila su na javnoj vežbi s igrama. Muški i ženski naraštaj nastupio je s posebnim, živahnim prostim vežbama, sastavljenim baš za taj dan. Muški naraštaj odvežbao je dobro, ženski bolje. Na spravama pokazao je muški naraštaj »buduću« vežbu,

a ženski naraštaj — da i sestre »smiju« vežbati na spravama, samo ako prednjač zgodno odabere vežbe. »Napreč« brata Sagraka izveli su naraštajci prilično. Uzorni odio na ručama bio je dobar i vrlo dobar. Neke malo nesigurni, jer odabiru preteške slobodne vežbe, koje onda ne mogu glatko izvesti. Još su nastupili kao gosti križevački naraštajci na kozliću, kombinovanim sa daskom u vis.

Uveče na akademiji održao je proslav naraštajac brat Milić. Na programu bio je »Triglava« od brata Sagraka, nadalje »Barcarola« brata Pichlera, uzorni odio muškog naraštaja na rukama, a ženskog na dvoručama, čija je preciznost iznenadila. Konačno »Vrbniče nad morem« križevačkih naraštajaca, te »Oj Slaveni« od brata Mudrićina, koji su bjelovarski naraštajci izveli vrlo dobro.

Priredba je bila vrlo posećena i popodne i uveče; uspeh materijalan i moralan potpun. Naročito, ako uvažimo to, da je čitava priredba delo vlastite inicijative naraštaja, a ne inscenirano, ili došaptavano, dakle iz vlastite snage. A to se mora ceniti. Još nešto. To hoću da naglasim: kroz celu se je priredbu provijalo kao crvena nit simpatično i izrazito otimanje sabloni i težnja za novim. Ti naši naraštajci moraće mnogo učiti, a još više raditi, dok postignu ono, što hoće, ali ova tendencija njihovog razvoja daje tim prvim koracima naročito jako obilježje. — Na celoj priredbi disciplina odlična, dakle temelj siguran. R. B.

ŽUPA KRAGUJEVAC

Kod svih društava ove župe oseća se živ i intenzivan rad na pripremanju za III. župski slet, koji će se obaviti u Čupriji 10. i 11. avgusta t. g. Vredno društvo u Paraćinu priredilo je 14. IV. t. g. uspeću akademiju sa bogatim programom. Građani varoši Paraćina poznavajući Sokole kao prave i osveđene rodoljube i ceneći njihov rad, kojim se lagano lali sigurno ide ka definitivnom sređivanju odnosa u našoj državi, brojno su ispunili salu.

Rad članova na vratilu je zaslužio lepu pohvalu, što se izrazilo oduševljenim odobravanjem za vreme izvođenja slobodnih vežbi. Muški naraštaj je svoje vežbe palicama izveo složno i lepo. Ženski naraštaj je u skladnoj ritmici i sa urođenom elegancijom izveo vežbe maramicama. Muška i ženska deca su radila složno i u potpunom skladu sa glazbom. Mnogobrojna publika je oduševljeno izražavala svoje puno zadovoljstvo.

Rad Sokolskog društva u Paraćinu za poslednjih nekoliko godina je za svaku pohvalu. U pr. g. jula meseca pristupilo je podizanju svoga doma a u novembru dom je bio ozidan i pokriven. Izgradnja doma do sada je iznela 230.000 dinara. Ova obilna sredstva društvo je dobilo putem priloga darežljivih i sokolski svesnih građana. Za završne radove potrebno je još novih sredstava. Ne sumnjamo u to, da će darežljivji građani do kraja ispuniti svoje dužnosti prema svome najdražem društvu i pružiti mu što pre mogućnost potpunog osiguranja uspeha u radu u svome lepom domu.

ŽUPA VELIKI BEČKEREK AKADEMIJA SOKOLSKOG DRUŠTVA U VEL. BEČKEREKU.

Sokolsko društvo u Vel. Bečkereku priredilo je 5. maja o. g. svečanu akademiju, koju je otvorio prosvetar brat Dr. Miša Matić sa predavanjem o sokolskoj ideologiji.

Daljni sadržaj programa — tehnički deo — bio je forte akademije, po svome sastavu, a svojim izvedbom u celosti, središte neprekidnog zanimanja, kod svih posetilaca, izraz visokog uzgojnog rada u Sokolstvu. Program se sastojao iz dvanaest tačaka, od kojih pet otpada na sokolski hor i orhestar.

Opazili smo protivno no dosada, da je građanstvo pod utiskom sokolske telovežbe, koja je odasala svežinom i krepošću telesnog zdravlja, mesto da se razide kao obično posle programa, ostala na igranci. Ujutro su krenule kategorije muškog i ženskog članstva u svečanim odorama na dnevnički uranak skupa sa vojskom i muzikom.

Sve tačke programa bile su izvedene precizno, a oduševljenje kod građanstva postiglo je kulminaciju.

Za uspeh ove akademije ima se zahvaliti načelniku, bratu A. Pavloviću, koji je sastavio vežbe, i neumorno pripremao sve kategorije, takode i horovodi-kapelniku bratu M. Šipošu, koji je vežbao orhestar i hor, i starešini društva bratu M. Stanojeviću, jer je sa svojim organizatorskim duhom doprineo mnogo uspehu akademije.

Svečani Vidovdanski broj SOKOLSKOG GLASNIKA, poručite do 10. juna 1929.

ŽUPA MOSTAR

OSNIVANJE SEOSKE SOKOLSKO CETE U DUŽIMA.

Staro gnezdo sokolova, ustaški logor za vreme hercegovačkog ustanka istorijski manastir Duži u pitomoj trebinjskoj šumi, bio je oduvek, a naročito pod Austrijom, ognjište nacionalne svesti i rasadnik prosvete. Još od turskih vremena postojala je u njem srpska škola, a pre svetskog rata osnovano je Pobratimstvo i Srpska Zemljoradnička Zadruga, koje su ustanove osnovane među najprvim u Bosni i Hercegovini. Sta su značile te ustanove za srpski narod u tudinskom ropstvu dovoljno je poznato, a kakav su bauk bile u očima austrijskih vlasti, najbolje pokazuje taj fakat, da su odmah po Vidovdanskom atentatu rasturene, imovina zaplenjena i članovi internirani i pozatvarani.

Po Oslobođenju obnovljen je najpre rad u Zadruzi, i to je danas jedna od najboljih zadruga Sarajevskog Saveza Srpskih Zemljoradničkih Zadruga. Docije je obnovljeno i Pobratimstvo Trezvenost, koje i danas uspešno deluje i broji oko 50 članova. Ima i svoju Čitaonicu i Knjižnicu sa preko 700 knjiga.

U nedelju 21. aprila tek. god. vredni članovi Pobratimstva priredili su svečani pomen svojim izginulim i pomrli drugovima za vreme svetskog rata. Tom parastosu prisustvovao je korporativno Odbor Sokolskog društva iz Trebinja, koje j. toga dana priredilo izlet u manastir Duži radi osnivanja svoje prve seoske čete.

Posle parastosu pristupilo se osnivanju Sokolske čete u koju se odmah upisalo oko 30 članova, a zatim je izabrano starešinstvo čete. Pošto je ova Sokolska četa uglavnom sastavljena od članova Pobratimstva, opravdana je nada, da će produžiti svetlim tragom svojih saslužnih pokojnika i budućim svojim radom u duhu jugoslovenske sokolske ideje dostojno s. odužiti njihovim svetlim senima. Na taj način će i dalje da prednjače u celom ovom kraju, kao što su i u prošlosti prednjačili. Ima nade, da će se i ostala sela junačkog Trebinja probuditi i ugledati u svesne pobratime iz Duži, koji eto pokazaše da su dostojni potomci i naslednici svojih dičnih predaka.

ANKETA

SOKOLSKOM GLASNIKU.

I.

Dubrovnik, 3. V. 1929.

Uzimljem učešća u anketi sa ovim skromnim mišljenjem:

1. Protivno rešenju prošle ankete, bezuvetno bi se morala ukiniti sva župska i društvena glasila a njihove saradnike uputiti na saradnju u Sokolskom Glasniku. Koristi od ovog bile bi izrežene:

a) U obilju lepih članaka za sve rubrike od uvodnika do oglasa, jer bi sve do sada razasute sile bile koncentrisane.

b) Steklo bi se toliko materijala da bi »Sokolski Glasnik« mogao izlaziti sedmično.

c) Povećao bi se broj pretplatnika a izbegli bi se oni nelepi slučajevi, da su braća pretplaćena na župska i društvena glasila — dok centralno službeno glasilo zanemaruju. I napokon d) Imaćemo i tu korist, da braća pretplaćena samo na župska glasila, neće čitati samo članke-jadikovke koji ispunjuju stupe glasila naročito onih župa čiji rad je u opadanju, već će imati prigode da se upoznaju i sa radom uzornih župa i društava te da prema njima udešavaju i svoj rad.

II. Župe naročito, a tako isto i društva moraju da bezuslovno imaju svog poverenika za štampu i stalnog dopisnika (po mogućnosti i više njih), koji su lično odgovorni za redovito izveštavanje i rasturanje »Sokolskog Glasnika«, a tako isto za sabiranje oglasa i redovito šiljanje pretplata. — Korist od ovoga, pored gore navedenih, je ta, da će »Sokolski Glasnik« steći mnogo više svojih prijatelja i pretplatnika, jer samo prave Sokolove, koji žele da prate rad i razvitiak čitavog JSS interesira život ostalih društava u Savezu, dok je nažalost mnogo veći broj onih Sokola, a naročito prijatelja Sokolstva, koje samo interesira život i razvoj društva u nja hovom mestu.

III. Za preporuku bi bilo, da članci budu popraćeni slikama iz života i rada župa i društava, jer se rade čita onaj članak, koji ima i sliku nego onaj bez. To vidimo i u dnevnju štampi. Ali ovde dolazi u obzir bolji papir — prema tome i skuplji, pa tu ima glavnu reč — redakcija.

IV. Da »Sokolski Glasnik« bude tednik mora biti i jeftiniji, a i to bi se po mom nestručnom mišljenju ipak moglo ostvariti, ako se poveća broj pretplatnika (koji plaćaju pretplatu) i broj oglasivača.

V. Da se i nadalje odebrava stanovita provizija za raspisavanje »Sokolskog Glasnika«.

Kraće nisam mogao, a jezgrovitije nisam umeo. Zdravo! — Branko Hope.

II.

Ivančićgrad, 8. maja 1929.

Današnji način uređivanja »Sokolskog Glasnika« vrlo je dobar. Prirediti mi je, da bi rubrika »Iz naših župa« morala biti opširnija, da se vidi rad svih župa, odnosno društava, i zato bi br. starešinstvo Saveza, trebalo izdati naređenje, da tajnici sokolskih društava redovno izveštavaju župskog novinara o svim društvenim priredbama, a župski novinar neka šalje sabrane podatke iz cele župe u »Sokolski Glasnik«. U rubrici »Slovensko Sokolstvo« treba ispuniti vesti iz života čehoslovačkog, poljskog, ruskog, lužičko-srpskog i jugoslovenskog Sokolstva u Americi i zato je dužnost uredništva »Sokolskog Glasnika«, da prati pisanje slovenskih novina, koje izlaze u Americi. Dobro bi bilo, da se uvede stalna rubrika za zdravstvo, jer Sokolstvo unapređuje fizičku i moralnu kulturu, koja je u vezi sa zdravljem pojedinaca i narodne celine.

Za širenje »Sokolskog Glasnika« potrebno je naći što više pretplatnika, i uprave Sokolskih društava, treba da se u tome pvedu za primerom br. Sokolskog društva u Dubrovniku. Bez čitanja sokolske štampe, nema prave sokolske svesti među članovima. Zato si ne mogu zamisliti, da imade braće i sestara, koji ne čitaju sokolsku štampu i koji nisu pretplatnici bar jednog sokolskog lista. U mnogim mestima — gde je likvidirano Sokolsko društvo, t. j. gde je prestao svaki sokolski rad — ima još uvek toliko braće, koji bi hteli i mogli biti pretplatnici »Sokolskog Glasnika« i dobro bi bilo, da župska starešinstva vode računa o toj braći, da dodu s njima u vezu i da im skrenu pažnju na podupiranje sokolske štampe. Uveren sam, da bi rad u tom smislu bio od koristi za sokolsku štampu, a danas sutra rezultat toga bio bi obnova likvidiranog društva. Uz dobru volju i malo više rada, društveni i župski funkcioneri, mogli bi mnogo doprineti za širenje i na predak »Sokolskog Glasnika«. Zdravo!

Zlatko Najman.

III.

Bihac, 15. maja 1929.

Na raspisanu anketu dajem svoje mišljenje:

Držim da je sadržaj lista suviše suhoparan, služben, kao da je pisan samo za tajnike sokolskih društava i župa. Trebalo bi što više popularnih članaka za propagiranje sokolske ideje.

Trebamo misliti i na seljaka, naročito na kulturno zaostaloga bosanskog seljaka, te pisati članke da i on shvata i zagrejava se za sokolsku ideju.

Trebalo bi u listu što jače propagirati trezvenost, i na zgodan način (i popularan) pisati o štetnosti alkoholizma. Zdravo! Vaso Stupar.

RESTAURACIJA

Gradjanski Podrum

SUŠAK / SOKOLSKI DOM

Izvršna vina i sarajevsko pivo, najbolja domaća kuhinja. / Večernji koncerti u prostranoj bašti. / Najveća i najpodesnija restauracija za izletnike i putnike kroz Sušak. // Preporuča se vlasnik

MIRO STIPANOV

Glavni zgoditak od Din 400.000—

vučen je na jednu celu srećku broj: 114756, prodanu kod

Toše Janjanina • Zagreb

Šenoa ulica 17 • Telefon 25-11

Sretni dobitnik primio novce.

Vučenje traje do 6. juna, svakog radnog dana, pa se mogu kupovati i zamenjivati vučene srećke. Narudžbe za sledeće kolo primaju se već sada. Preporučuje se braći Sokolima.

Od zadnjeg centimetra

ovisi uspjeh, kad se radi o skoku u vis, trčanju ili bacanju diska. Da se posljednji rekord potuče i ponova ispravi za nekoliko centimetara, treba da natjecatelj što bolje razvije svoje sposobnosti i da stekne što veće iskustvo u vježbanju. Osim mogućnosti izvedbe, jako volje i ustrajnog treniranja imade i ishrana odlučni upliv na rezultat gimnastičkog pothvata.

OVOMALTINE

koji pruža sportašu u malom obujmu vrlo veliku hranjivu vrijednost i izvor snage za mišice i za živce, u prikladnoj, lako probavljivoj formi. 2-3 žličice Ovomaltine jutro i popodne dostaju, da pruže vježbaču onaj dodatni tjelesni i duševni snage, koji mu je potreban.

Dr. A. WANDER d. d., ZAGREB

ŽUPA MOSTAR

JUBILARNA VEČERA SOKOLSKOG DRUŠTVA U DUBROVNIKU.

Dvadesetsedmog aprila o. g. sokolska je dvorana ponovo dobila neobično svečan izgled. Nije ju kitilo lorovovo granje ni umetno cveće, nisu ju kitili papirnati venči ni raskošno pokućstvo već su ju resila iskrena srca, vedra čela i topli sokolski osećaji braće i sestara, koji su se sakupili da u jubilarnoj godini dobiju novog poleta i nove snage koja im je potrebna za ustrajnost u dosta teškom obradivanju bogate i plemenite sokolske njive. I nisu se prevarili. — Njih oko stotinpedeset braće i sestara raznog zanimanja i raznog staleža ali prožeti jedinom uzvišenom Sokolskom idejom bratstva i jednakosti, našli su se okupljeni za jednim stolom tu na ognjištu bratske ljubavi, na žarištu Jugoslovenstva u hramu Sokolstva. I videli su sakupljene najuglednije ličnosti: gg. Velikog Župana, Komandanta Mesta, Komandanta Pom. Vojne Akademije, Komesara dubrovačke oblasti, Općinskog načelnika i druge predstavnike vojnih i civilnih vlasti. Ali to nisu ukloeni predstavnici, to nisu naši gosti — ne — to su domaćini ove priredbe jer su — što s osobitom radošću ističemo — svi do jednog članovi Sokolskog društva u Dubrovniku.

Pa tu su se našli i stariji članovi, osnivači Sokolstva u Dubrovniku. Pored njih bilo je i nekoliko braće i sestara iz Čehoslovačke — izvora Sokolstva — sa uvažnim bratom starešinom Karlom Černijem iz Jablonca na Orli. Mnogo Sokola-oficira. Pa predstavnici lokalne, provincijalne i prestoničke štampe, koji uvek s bratskom ljubaznošću otvaraju stuppe svojih uglednih listova za dobrobit Sokolstva.

Jednom reči sve najbolje sakupilo se te večeri i u najlepšoj zabavi provelo nekoliko nezaboravnih časova.

Uvaženi starešina sokolskog društva u Dubrovniku, prokušani nacionalni radnik, brat Niko Sutić, koji radi svoje plemenite sokolske duše, uzorno-poštenog karaktera, neverovatne agilnosti, radinosti i volje svakom blista kao svetli primer izrekao je prisutnima ovaj topli govor:

Draga braćo i sestre!

U nizu svečanosti proslave dvasdesetpetogodišnjice opstanka Sokolstva u Dubrovniku, zamišljena je i večeras ostvarena ova intimna večera sokolske braće i uzvišene sokolske misli.

Mene osobito veseli što večeras ovde vidim mnoge naše prokušane pobornike »stare garde« preratnog Sokolstva u Dubrovniku a među njima ističemo agilnog načelnika br. Dr. Miču Mičića i staru korenika br. Dr. Luča Dražića.

Misli mi lete daleko 25 god. nazad i pred očima mi je još slika, kad smo u ovoj istoj dvorani — koja je bila u primitivnom stanju, na dva sprata razdeljena a služila za magazin soli i sušenih koža — zadojeni sokolskim samopregorom vežbali u prašini, skoro svake večeri, služeći ciljevima vodili i doveli oslobođenju i ujedinjenju celokupnog našeg naroda.

Pohvalna je činjenica da je krasni spol u ovakvom broju zastupljen na našoj slavi, da nam dad, još jačeg podstreka da ustrajemo u borbi za visoka sokolska načela jedinstva, bratstva i sloge. Naše društvo treba Vaše saradnje i mi računamo na Vas.

Oduševljeni konstatujemo, da ovoj slavi prisustvuje lepi broj braće oficira, koji svojim prisustvom hoće da posvedoče da je Sokolstvo i Vojska najbliže. — Mi smatramo Vojsku narodnom ustanovom, koja radi uporedno sa Sokolstvom, te smo svesni, da uzgojem u našoj organizaciji podupremo delo vojske jer dajemo jak, okretan i moralno silan materijal, što je na opću korist Vojske i Naroda. Vojska i Sokolstvo je ono žarište, odakle vraćaju iskru i buktu plamen bratske jednakosti, jer i u našem društvu kao i u vojsci ima i Hrvata i Srba i Slovenaca, svi se potpuno slažemo a posebno ne ističemo ni hrvatski ni srpski ni slovenački karakter jer nam je to sve potpunije u jugoslovenstvu. — Mi idemo dalje i stvaramo novi tip pravog Jugoslavena koji će zaboraviti na plemensku oznaku i ići savremenim putem velike budućnosti koja nas čeka. Mi smo sigurni da ćemo prodrati jer zdrave misli moraju pre ili kasnije da pobeđu. Mi se i Vojsku razumemo, te se smatram dužan da zahvalim predstavnicima junačke vojske na njihovom podupiranju i saradnji, te pozivljem prisutne da kliknu »Živela naša uzorna Vojska«.

Pozdravljam predstavnika državne vlasti g. Velikog Župana br. Dr. Antuna Perkovića, jugoslovena od glave do pete, čoveka koji sokolski misli i oseća i kakvog smo neophodno u Dubrovniku trebali. — Istodobno pozdravljam predstavnika dubrovačke samoupravne oblasti br. Dr. Milorada Medinija, kojemu je sa najvišeg mesta, radi njegove stručne spreme i jugoslovenske orijentacije poveren najveći položaj.

Zapala me čast da pozovem na ovu večeru i br. Vasa Stajčića, tajnika Matice Srpske iz Novog Sada, koji se ovde nalazi na odmoru te ga srdačno i bratski pozdravljam.

Da Sokolstvo nije prazna fraza dokaz su ova naša prisutna braća Čehoslovaci, koji su čuli da se nešto sokolskoga sprema. — Predstavnike čehoslovačkog sokolskog naroda, prve pionire sokolske misli najiskrenije pozdravljam. Najistaknutijem Sokolu

starosti Slovenskog Sok. Saveza br. Dr. Scheineru kliknimo »Živio«. Naše su oči uprte u kolevku Sokolstva zlatnu Prah, na čeli čehoslovački narod, koji je silan nepregledan Sokolski taber i u kojem je tako jako ukorenjeno Sokolstvo, da u istim redovima vežba i otac i majka i sinovi i kćerke te to sokolsko saradivanje tradicionalno pralazi od deda na oca od oca na sina i tako uvek dalje, a najlepši i najveseliji dan za sokolsku obitelj je onaj kad stupa u redove dece najmlađi njezin član. Kamo sreće da bi i mi mogli jednako reći. Nema organizacije na svetu u kojoj bi bio tako

„DEČVA“
Novo dečvino blago!
Uporabno razen za „Dečvo“ tudi za vsako poletno obleko. Zahtevajte ga pri vseh trgovcih! Bombaž meter 18 Din, svila meter 35 Din, siskana svilena ruta 50 Din.
Kroj Din 11— pri Propagandi „Dečvo“, Ljubljana, Pražakova 15/III.

Slovensko žensvo dokaži svojo narodno samozavest z našno domačega oblačila
Nageljna Roženkavata Rožmarina.

iskren i odan odnošaj između članstva, naraštaja i dece kao što je upravo u našim redovima.

Preporučam Vam braćo da se svi ehvatimo još jače u sokolsko kolo, da zbijemo još tesnije naše redove i što smo do sada bili kompaktni u svim našim pitanjima i težnjama, jednako da nastavimo i u buduće sa još intenzivnijom snagom i poltom u radu za postignućem velikih sokolskih ciljeva. Najpripravnije se odazovimo pozivu našeg Kralja i živo saradujemo na konsolidovanju prilika u našoj državi i ne sustanimo u tom našem radu dokle god ne vidimo u jednoj državi jedan jedinstveni, jednakim mislima prožeti narod, a po tom i jedno Sokolstvo. »Živela svima nama mila i nedeljiva Jugoslavija«.

Veliki župan brat Dr. A. Perković zahvaljuje toplim rečima predgovorniku i pozivlje prisutne da slede reči i dela društvenog starešine. Ističe značaj jakog i mećnog Sokolstva i Jugoslovenstva.

Podstarešina dubrovačkog Sokola pukovnik brat Dušan M. Nedeljković kao najstariji prisutni oficir, zahvalio je starešini od strane junačke vojske i pozdravio Sokolsku vojsku koja nije jednog plemena, kako je to pre izvesnog vremena istaknuto na jednom plemenskom Sokolskom sletu, nego Vojska Kralja i Države što dokazuje prisustvo svih državnih funkcionera i najvidenijeg dubrovačkog gradanstva na ovom skupu. Posle ovoga zamolio je da svi i dalje negujemo i visoko ističemo Sokolsku ideju — ideju bratstva, ljubavi i narodnog i državnog jedinstva.

Uvaženi brat Dr. Miče Mičić — gradonačelnik Dubrovnika — ne slaže se sa rečima brata stareše, koji nje ga i njegove vrsnike označuje kao »staru gardu«. »Čovek — kaže brat Dr. Mičić — u dvadesetpetoj godini života stupa u muževno doba. Za nas sad tek nastaje muževno doba rada. Kroz prvih 25 godina stvorili smo ovo što sad imamo, a muževno će doba rada biti ovenčano jačim uspesima.«

Priča nadalje o svojoj ulozi u radu oko uredjenju ove Sokolane, pa pošto mu je i pre 25 god. bila poverena finansijska strana, moli prisutne da svojim prilogom pomognu ostvarenje želje svih Sokolova — podizanje nove Sokolane u Dubrovniku. — Govor br. Dr. Mičića primljen je sa velikim oduševljenjem i sakupljeno je tom prigodom oko 3500 Din u fond gradnje doma. — Brat Čehoslovak Karlo Černi starosta Sokola iz Jablonca na Orli bratski se zahvalio u ime svoje i sve prisutne braće i sestara iz CSR, na srdačnosti i ljubaznosti koja im je iskazana od sve braće, a naročito od brata starešine. Preporuča i nadalje što tesnije saradnju između ova dva velika Sokolska i junačka naroda.

Sestra Milena Gruborova, načelnica ovog društva, biranim rečima setila se one braće, kojima najviše dugujemo kao prvim osnivačima i učiteljima Sokolstva, Dr. M. Tyrša i J. Fugnera. U glavnim crtama opisala je njihovo delovanje i zasluge — usporedila naš rad sa onim COS — upozorila nas na naše nedostatke i zamolila prisutne da uvek i na svakom mestu pričaju o Sokolstvu onoliko koliko znadu i koliko za nj osećaju, jer će tek onda kad budemo tako vaspitani biti mnogo više rada za veliku Sokolsku ideju. — Brat Joša Miloslavčić se sa pijetom seća brata J. Škerlića i ostale preratne omladine koja je sokolski odgojena i zadojna idejom bratstva i jugoslovenstva u teškim danima austrijske tiranije sa pesmom »onamo onamo do brda ona« nagoveštala oslobodenje i očekivajući bele orlove — oslobodioc — uzidala svoje živote u temelje moćne, jake i nedeljive Jugoslavije. — Napokon se brat Veljko Maričić zahvalio u ime najmlađe prisutne braće onima koji su udarili prve temelje Sokolstva u Dubrovniku, moleći ih da i nadalje svojim primerom i savetom dajuju mladima podstreka, obećavajući najsavestniji sokolski rad svih mladih za dobrobit uzvišene sokolske ideje. — Svi su govori bili pažljivo saslušani i završeni uz burne poklike pomešane sa zvukovima naše i čehoslovačke himne.

Ova je intimna zabava potrajala u najboljem raspoloženju i ostavila najbolji utisak na sve prisutne. H.

IZ SOKOLSKOG DRUŠTVA U TREBINJU.

Sokolsko društvo u Trebinju izgubilo je u poslednje vreme nekoliko vrlo agilnih članova. Tako su nedavno premeštena braća: brigadni general Panta Gjukić i poglavar sreza Radeta Rakuš, članovi užeg odbora za gradnju Sokolskog doma, a zatim veoma

zaslužni i vredni član upravnog odbora pukovnik Milovan Jekić.

Odlazak ove braće je osetljiv gubitak za Sokolsko društvo u Trebinju. Naročito je brat pukovnik Jekić svojim predaanim radom i obilnim prilogom vrlo mnogo zadužio Sokolsko društvo, koje mu je u znak osobitog priznanja i pažnje priredilo srdačno oproštajno veče. Brat pukovnik Jekić ne samo da je bio omiljen u sokolskim redovima već je uživao nepodeljene simpatije celokupnog gradanstva, što je najbolje pokazao srdačni i dirljivi ispračaj na stanici prilikom njegovog odlaska, kad nije bilo oka, koje nije zasuzilo. — Sokoli iz Trebinja žaleći odlazak pomenute braće iz svoje sredine teše se uverenjem da će i u svojim novim mestima produžiti korisnim i patriotskim radom u duhu sokolskih načela i ideje.

Na mesto brata pukovnika Jekića ušao je u upravni odbor brat Uglješ Radojičić, novi poglavar sreza, te je opravdana nada, da će ga dostojno zameniti.

Prošle nedelje Sokolsko društvo u Trebinju uz učestvovanje svoje prve seoske sokolske čete iz Duži priredilo je izlet u manastir Tvrdoš.

Divno je bilo videti Sokole, a naročito seosku sokolsku četu, kako pod jugoslovenskom zastavom ponosno stupaju iz zvuke vojne muzike.

Tome izletu je prisustvovao i starešina sokolske župe »Aleksa Šantić«, koji je za to naročito došao iz Mostara, te koji je u Tvrdošima pred masom iskupljenog naroda održao oduševljeni govor o Sokolstvu i njegovim ciljevima.

»Sunčanica«, literarno društvo učiteljskih pripravnica ženske učiteljske škole u Sarajevu učinilo je 18. o. m. radi upoznavanja Hercegovine ekskurziju u Trebinje i tom prilikom — uz izdašnu potporu Sokolskog društva u Trebinju — priredilo vrlo uspešno zabavno veče sa biranim programom.

Naročito vredni da se istakne predavanje g. prof. Miletića »O Sokolstvu« i predavanje gospođice Tafro »O muslimanskoj ženi«. — Ovakav rad ženske učiteljske škole u Sarajevu, a naročito uska saradnja sa Sokolstvom, zaslužuje svaku pohvalu i treba da bude primer ostalim našim školama.

POMOĆ GLADNOJ BRAĆI!

Starešinstvo sokolske župe primilo je za gladnu i siromašnu braću još ove priloge:

Sokolsko društvo Brod n. Savi Din 300, Sokolsko društvo Pale Din 624. Ukupno Din 924.

Svim darovateljima bratska hvala. — Zdravo!

Starešinstvo Sokolske župe Mostar.

Spremajmo se za II. jugoslovenski svesokolski slet u Beogradu g. 1930. — Jačajmo se!

Odlikovana veletrgovina vina
ŠPIRO KUZMANIĆ
SUŠAK
GLAVNI DOBAVLJAČ „JADRANSKE PLOVIDBE D. D.“
Brzjavni: KUZMANIĆ — SUŠAK
TELEFON Br. 231.
Tekući račun: KR. POŠT. ŠTED. ZAGREB Broj 35.706
Tekući račun kod „UNION“ BANKE Podružnice SUŠAK
Poslovnica i skladište DELTA, parcela 46.

Solnčenje
se zove knjiga s ilustracijami, priporočljiva svakom u svakom letnem času za očuvanje i otkrivanje zdravlja. Napisal s priporočilom med dr. Živka Lapajneto Ivo Zor. Spoznavajte pravilno moć solneca! Izvod Din 12.—
Učiteljska knjigarna u Ljubljani.

PISARNA Jugoslovenskog Sokolskog Saveza u Ljubljani
preporuča svoje bogato skladište stručnih knjiga, diplomata, nota, tiskаница i t. d. Cenik u Sokolskom kalendaru 1929.

Pristni tirolski loden
za turiste, smučarje, lovce itd. nudi tvrdka

Franjo Maier
MARIBOR, GLAVNI TRG 8

KLISIJE
vseh vrst po fotografijah ali rizbah izvrsuje za vsakovrst sten tisk. najsolidneje
KLISARNA ST. DEU LJUBLJANA-DALMATINOVAC

HOTEL BALKAN
V CELJU
SE PRIPOROČA. DOMAČA KUHINJA, SENČNAT VRT IN LASTNA PREKAJEVALNICA, GOSPOSKA ULICA ŠTEV. 7. — SOLIDNE CENE. — NA DEBELO. — NA DROBNO.

RESTAVRACIJA HOTELA „BELLEVUE“ V LJUBLJANI

nudi cenj. gostom izbornu pristno kapljico kakor tudi prvovrstno gorko in mrzlo huhinjo. Vsako nedeljo in praznik dopoldanski in popoldanski koncerti. Ob sredah in sobotah koncerti od 17. ure naprej. Priporoča se
PERO ŠTERK, hotelir in restavrater.

Prodaja tehničkih proizvoda o društvo s o. j.
„HAMAG“
LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA BROJ 4
Geodetski instrumenti i pomagala svih vrsti.

Trgovci, obrtniki, mesarji!
Ali že tehtate s Schulz Univerzal tehtnico?
Prepričajte se o njenih vrlinah!
Zahtevajte prospekte in neobvezzen poset zastopnika!
Jugo Schulz, d. z o. z.
Ljubljana

SLASTIČARNA I BAR
KAUZLARIČ I RADMAN \ SUŠAK
Račkoga ulica 10-12.
Prvorazredni SLADOLED
Kao čokolada, gianduja, kava, limun, vanilija itd.
mala porejia . . . Din 2 velika porejia sa šlagom Din 4
mala porejia sa šlagom „ 3 ledena kava „ 4
Po narudžbi dostavlja se i u kuću u naročitim posudama.
Svaki dan sveže poslastice kao: torte, krema, indijanci, itd. Primaju se narudžbe svih vrsti poslastica i torta za društvene i kućne zabave.
Expres kava Hladna jela. — Zagrebačko pivo. Likeri itd.

VSEM RODOVINAM PRIPOROČAMO NAŠO KOLINSKO CIKORIJU IZVRSTEN PRIDATEK ZA KAVO

FRANJO BUREŠ
URAR, ZLATNINAR
IN OPTIK
MARIBOR
Vetrinjska ul. 26

Izprašani optik. Urar drž. zeleznice. Zapriseženi sodnijski izvedenec

TEOD. KORN, Ljubljana
POLJANSKA C. št. 8
PREJE HENRIK KORN — (USTANOVljENO LETA 1852.)
Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov. Naprava strelovodov. Kopalniške in klosetne naprave in centralne kurjave.

«ELEKTRA» D. D. SUŠAK

Izradnja i projektovanje električnih centrala, mjestnih i gradskih mreža, nadzemnih parnih. — Diesellovih postrojenja, umformera, transformatorskih stanica, te vodova za sve napetosti. / Dobava svih artikla za električne kućne instalacije i centrale, motora, aparata za kuhanje i grijanje. Skladište svih artikla za jaku i slabu struju itd., itd., itd.

Proračuni i informacije po želji. €

Restauracija „Kosovo“
Sušak, Mažuraničeva. Vlasnik: Šime Vranič

Prvorazredno dalmatinsko i domaće vino. Točenje poznatog „Union“ piva. — Prvorazredna domaća kuhinja.

Znake dobavlja

za sokolske zlete, slavnosti, društva, sportne klube i. t. d. najhitreje in najceneje po lastnih ali pa vposlanih načrtih, smalovano ali plastično — tvrdka

VILEM PECINA, TURNOV ČSR
Dobavitelj ČOS v Pragi in JSS v Ljubljani

Препорука се творница теловежбеног и шпортног оруђа

J. Оражем, Рибница
ДОЛЕЊСКО * УТЕМЕЉЕНА ГОД. 1881.

Опрема вежбаоница за друштва и школе — летна вежбаоница. Елегантно, солидно оруђе. Ниске цене. — Ценик и прорачун франко.

Posojilnica v Mariboru
Ust. l. 1882. r. z. z. o. p. Tel. št. 108.
Narodni dom

Sprejema hranilne vloge v tekočem računu in na knjižice in jih obrestuje z dnevno razpolago po 5%, proti odpovedi na 3 mesece po 7%.
Daje posojila proti vknjižbi po 8%, na menice po 9%.
Stanje hranilnih vlog nad Din 80.000.000—, rezervnih zakladov nad Din 5.000.000—.

MEDIĆ-ZANKL

TVORNICE OLJA, FIRNEŽA LAKOV IN BARV, D. Z. O. Z. CENTRALA V LJUBLJANI * LASTNIK FRANJO MEDIĆ
TVORNICE: LJUBLJANA - MEDVODE
PODRUŽNICE IN SKLADIŠČA MARIBOR — NOVI SAD

LASTNI DOMAČI PROIZVODI:

Laneno olje, firnež, vse vrste lakov, emajlno-lakastih in olnatih barv. Kemično čiste in kemično olepšane kakor tudi navadne prstene barve vseh vrst in barvnih tonov, čopičev, steklarskega kleja itd. znamke „MEDIĆ-ZANKL“ za obrt, trgovino in industrijo, za železnice, pomorstvo in žrakovništvo.

CENE UMERJENE. — TOČNA IN SOLIDNA POSTREŽBA.

NOVI HOTEL MARIBORSKI DVOR
A. Oset
Kopalnice — Avtogaraže
TELEFON 302

Iv. Brunčič & Fr. Rebernik
pleskarja in ličarja
se toplo priporočata vsem cenj. naročnikom — Delo solidno! — Cene zmerne!
Ljubljana, Kotnikova ulica

Zajtrkovalnica Al. Ščurk
Ljubljana, Dunajska c. 12
priporoča vedno sveže delikatne izdelke ter pristna domača in tuja vina.

MODNA KROJAČNICA
MAKS ZABUKOVŠEK
CELJE

Vezava vsakovrstnih knjig najceneje pri
H. Zupanu
LJUBLJANA
Gradišče št. 10.
Solidna in točna izvršitev.

FRAN IGLIČ
KROJAŠKI ATELJE
LJUBLJANA, KOLODOVRSKA UL. 28

Priporoča se
R. PLAVC
trgovina z mešanim blagom
CELJE, VRAZOV TRG 1

Priporoča se najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica
Ivan Bricelj
LJUBLJANA, Dunajska cesta 16
Strokovna izvršitev telovadnega orodja. Delo solidno, cene zmerne

»IZVOR«
VELETRGOVINA GALANTERijske, NURNBERŠKE
— I KRATKE ROBE —
SUŠAK
ŠETALIŠTE KRALJA PETRA
produljena Zvonimirova ul. 92

Stolarna v Sodražici

(Slovenija)

nudi uz tvorničke cijene, sve svoje proizvode, kao: obične, jeftine, politirane stolice za gostione, kavane, kina i društvene dvorane, zaklopne stolice i stolove za bašču, rastezne naslonjače sa platnom, stalke za cvijeće itd., itd. itd.
Zahtjevajte cijenič i uzorak!

TRGOVAČKA TISKARA G. KRALJETA

SUŠAK, STROSSMAYEROVA br. 7
UTEMELJENA GOD. 1890.
IZVADJA SVAKOVRSNE TISKARSKE RADNJE BRZO, ČISTO I JEFTINO
BRZOJAVI: KRALJETA SUŠAK

Mestna hranilnica ljubljanska

Ustanov. l. 1889. (Gradska štedionica).
TELEFON ŠTEV. 2016 * POŠTNI ČEK 10.533
Ljubljana, Prešernova ulica

Stanje vložnega denarja nad 365 milijonov dinarjev.
Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tuji na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najviše moguće obresti. Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je sveže kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter državno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedeletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar. Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.
Rentni davek
od vložnih obresti plačuje hranilnica sama, tako da vlagatelji dobó polne obresti brez o. bitka.

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI
FRANČIŠKANSKA UL. 6
TELEFON ŠTEV. 2312

LITOGRAFIJA / STEREOTIPIJA

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega / Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige / Ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku / Brošure in knjige v malih in največjih nakladah / Casopise, revije in mladinske liste / Okusna oprema ilustriranih katalogov, plakatov, cenikov in reklamnih listov / Lastna tvornica šolskih zvezkov / Šolski zvezki za osnov., mešč., sred. šole / Risanke, dnevniki, beležnice / Notni papir / Zvezki za okroglo pisavo

Odlučite sami kod slijedećeg popravka cipela!

Ne kožnatu petu

nego samo Palma petu!
Razlozi: Štednja i zdravlje.
To je razum i napredak!

Mesne konzerve in mesne izdelke najfinejše kakovosti dobavlja vsako količino

F. Slamič tvornica mesnih izdelkov in konzerv
Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 6
Brzjavni: Slamič Ljubljana / Telefon: 29-73 / Cene ugodne!

ИНДУСТРИЈА СОКОЛСКИХ ПОТРЕПШТИНА
БРАНКО ПАЛЧИЋ
ЗАГРЕБ, УЛИЦА КРАЉИЦЕ МАРИЈЕ бр. 13
Главни добављач Југословенског Соколског Савеза
Бројавни наслов: Трикотажа Загреб

Израђујем све врсте соколских потрепштина за јавни и излетни наступ чланова, чланица, нарађаја и деце тачно по пропису Ј. С. С. Надаље преузима израду свакорсне трикотаже за властиту и туђи рачун. — Надаље препоручам се браћи за израду најмодернијих цивилних одела, која по најновијем кроју израђујем у пластичној радоници.

HOTEL UNION V PALAČI CELJSKI DOM V CELJU. / Telefon št. 59

Elegantno opremljene tujske sobe, prvovrstna restavracija in kavarna / Točijo se le pristna izbrana ljutomerska vina - vedno sveže pivo / Dobra postrežba, solidne cene / Obsežen in pokrit prostor za stajališče tujih avtomobilov / Avtotaksa v hiši / Stajališče avtomobilskega sveta. / Bencin, olje, avtogaraže, naprava za pranje avtomobilov. / Senčnat vrt — kopalnica v hiši. — Priporoča se
A. M. HLAVAC, hotelir in restavratel

ŽELJEZARA VAREŠ

Salonska peč za ugljen.

Poštanska i željeznička stanica: Vareš — Majdan

Brzjavna adresa: Željezara Vareš

Telefon interurban broj: 2, 3, 4 i 5

Rudarski proizvodi: hematit sa garantovanim sadržinom željeza od 60% na više. Prženi siderit i limonit.

Proizvodi visokih peći: sivo željezo (taljeno sa drvenim ugljem za ljevaonice. Belo željezo i besemersko željezo za čelik.

Metalni odljevi: od bronza, mjedi, bakra, aluminija sirovo i apretirano. Specialni fosfori bronza za velika naprezanja.

Strojni delovi: za svakovrsnu industriju. — Kompletne transmisije itd.]

Odljevi od sivog željeza: vodovodne i plinske cevi sviju dimenzija prema normalijama nemačkih inženjera sa kolčakom i pelešom, sa svim armaturama. Građevinski ljev, kao stupovi, armature za kanalizaciju, kompletne ljevane ograde itd.

Trgovački ljev: specijalni ljev otporan protiv vatre i kiselina. Strojni ljev kao remenice, ležaji, spojke, slogovi (Radsätze) u sirovom stanju i apretirano u vlastitim radionicama.